

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Visszatekintés.

Budapest, október 6.

(A. K.) Hogy a kiegyezési helyzet bizonytalanságával esik össze az országgyűlési új ülésszak megnyitása, — csak azokat lepheti meg, akik a csodákban hinni tudtak. De mit jelent tulajdonképpen ez a bizonytalanság? Jelenti azt a bizonyosságot, hogy a magyar álláspont nemcsak világos, hanem határozott is. Alkudni kész, amiben lehet, — s nem alkuszik, ahol már nem szabad. Az a roppant részlet anyag, amiben a megegyezés perfekté lett, igazolja az alkudozások jóhiszeműségét. Az, ami megoldva nincs, — alighanem át fog menni a közgazdasági szempontokból a politikai mérlegelések szférájába.

Hogyan fog ebből kibontakozni a kormány helyzete, — s hogyan fog ezzel kapcsolatosan kialakulni a közvélemény? — Ennek fejtegetésébe bocsátkozni ma korai volna. Türelmetlenségnek nincs helye, mert hisz nem is napoknak, hanem csak óráknak kérdése, hogy ez irányban, — ha másutt nem, hát a képviselőházban, — illetékes nyilatkozatok történjenek. Inkább van tehát indokolta e pillanatban a visszatekintés, mint a jóslgatás.

Ha három év előtt az a tervezet, mely az 1899: XXX. törvénynek alapul szolgált, eredeti alakjában maradt volna, — akkor a dolgok jelenlegi állása nagyon kritikusnak lenne mondható. De azzal, hogy a mai helyzet hatálya még három évvel eltolatott, — a mai bizonytalanság válságos természete enyhítve van. És még inkább enyhítve van azáltal, hogy az országban az egész nyári szünet alatt nyugodt volt a közhangulat. S bármennyire a politikai bizalmatlanság álláspontján állanak is az ellenzéki pártok a kormányval szemben, — sem a falcizus kö-

tekedésre, sem a mesterségesen csinált gyanakvásokra okot nem találtak. Vagyis abban a formai bizalmatlanságban, mely az ellenzéki pártokat a kormánytól elválasztja, tulajdonképpen egy hallgatolagos bizalom rejtett és rejlik ma is. Nem ugyan arra nézve, hogy a kiegyezési kérdésekben a kormány azt fogja tenni, amit az ellenzék óhajjt, — hanem igenis arra nézve, hogy semmi olyat tenni nem fog, ami akár az ország gazdasági érdekeit, akár jogait érinteni hagyja. S arra, hogy az ellenzék, ha nem is teszi le a fegyvert a kormányval szemben, de objektív téren maradhasson, — ennyi elég.

Enyhíti továbbá a mai bizonytalanság válságos voltát az is, hogy sem a spekulációknak, sem a politikai ármányoknak talaja nincs.

Az a lehetőség, hogy vállalkozók akadassanak a „licitációra“, ki van zárva.

Bár senki a kiegyezési tárgyalások részleteit nem ismeri, de mindenki tudja, hogy a Széll Kálmán álláspontja nem egyéni appreciáció, mely esetleg egy más egyéni appreciációval pótolható, vagy helyettesíthető. Mindenki tudja, hogy midőn ennyi fáradozás, ennyi huzavona után ma sincs végeredmény, — akkor nemcsak nagy közgazdasági, hanem nagy politikai principiumokról is van szó. Annak tehát, hogy a magyar közvélemény „nem kíváncsi“, semmi más oka nincs, csak ez. És szerencse a sok rosszban, hogy ez így van.

Az a remény ellenben, hogy ama három év alatt, mely az 1899: XXX. törvény alkotása óta lefolyt, az osztrák parlamenti viszonyok tisztulni fognak és hogy a gazdasági mérlegelések higgadságán kívül a közjogi kellékek vagy biztosítékok is meglesznek arra, hogy hosszabb időre szóló vámszövettséget

lehessen kötni, — nem valósult. Ha tehát az a helyzet állana be, hogy az 1899: XXX. törvény által provideált három évi kitolásra kerülne a sor: akkor a kiegyezési kérdéseknek az a bázisa, melyen a tárgyalások eddig haladtak, *feltétlenül módosulna*. S hogy vajjon akkor a mostani bázisra vissza lehetne térni még? — ezt nem lehet előre megmondani.

Arra nézve, — bármilyen bizonytalan is a jelenlegi pillanat, — hogy ebből már most támadjanak oly bonyodalmak, melyek minden további kísérletet eleve lehetetlenné tennének, — nem forog fenn kényszerítő ok. Mert ha az autonóm vámtarifa készen van, — amire nézve a tudósítások mindkét oldalról egybehangzóak, — akkor semmi sem áll útjában annak, hogy az 1899: XXX. törvényben kitűzött feltételek mellett a mai állapotok vagy évről-évre vagy egyszerre három évre meghosszabbíthatók legyenek. — Bizony azonban az is, hogy ez nem megoldás. De megnyugtató, hogy Magyarországra nézve nem jelenti semmiben sem a helyzet rosszabbodását.

Ha mindezeket egybevetve tekintjük a jelenlegi komoly pillanatot, nem kell hogy túlságosan nervózusan várjuk a legközelebbi órák eseményeit. Sőt nem kis meglepéssel konstatalhatjuk, hogy a magyar politikai közvélemény hasonló esetben még soha ennyi méltóságot és ennyi politikai érettséget nem tanúsított. S a hosszú kiegyezési tárgyalásoknak ma sincs eredményük: de a közvéleménynek ez a magatartása már igen nagy eredmény. S annál értékebb, mert arról tanuskodik, hogy az az átalakulás, mely négy év előtt végbement, nem pillanatnyi rögtönzés volt, hanem mélyebb gyökereket vert s hogy a nagy és életbevágó, vagy mondjuk:

TÁRCA

Kétféle cigány.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta Porzó.

Megdöbbenéssel vegyes derűtséggel olvastuk a minapiban, hogy a karlócazi szerb kongresszuson képviselőházunk második-elnöke, mint kiküldött királyi biztos, az 6 lendülettel pohárköszöntésében oda prezentálta a mi hűségese szerbeinknek magyarokul *ies vies* nevű jelesünket mind egy szálig. Oda adta nekik Petrovics Sasát, akinek neve Petőfi Sándor; oda Dugovics Titust, bizonyára Vitkovicsot Fesztetics Györgyöt, Wlassics Gyulát, de tán még Keglevics Istvánt is. Sőt, ha eszébe jut, nem különben folajálja Blaskovics Miklóst, a halhatatlan „Kínese“ gazdáját, egy nagy ló érvén némely hazafinak a szemében annyit, mint egy nagy költő.

Reményem, hogy 6 felségének biztosa nem a király nevében szórta oda ezeket a becses ajándékokat, mert forró hazafinak tudjuk, aki Tallián létre is lelkes magyar.

Ebbe aztán belenyugodtam, (amint hogy belenyugodhattunk mindannyian) de főképp azóta, hogy a nyáron elibém sodorta a véletlen az én messze északról jött barátomat, Londquist Harald urat. Ez a jó svékus harmadizben jár minálunk folklórisknek tanulmányok folytatása végett. A szemével s a fülével már megtanulta a mi „hihetetlen“ nyelvünket (az 6 szava) s még csak a szájjával adósunk.

Nem szükséges külön említenem, hogy 6 nekünk, mint minden skandináv, igaz hívünk. Évek óta foglalkozik nemzeti életünk nyilvánulásaival s persze tudott a karlócazi eset fölől is.

— Hej ti magyarok! — így kiáltott fel. — Tekintetes és vitélő urak vagytok valamennyien még ma is. A keresztvív nem higitotta meg teljesen a ti sűrű pogány véreketek. Hős kelt is elég a ti fajotokból, eszes jogász, erős történetíró s messzelátó államférfiu még több. Ezek valamennyien bátran mérközhettek a külföldi kitanúségeivel a jogtudomány, történetírás és államférfiu széles látókör tekintetében. De poéta, aki egy Dante mélységét, s Goethe művészi magását éri el, csak egy kelt a ti fajotokból: Arany János. A többi legnagyobb, aki lelke ragyogását, szive lángját adta oda nektek, egyig idegen véré. Azért hát nem szabad oly könnyedén elítélnetek Tallián urat. Lám: a ti legkülönb magyar hadvezérek és ennek fia, a ti legfényesebb magyar királyotok: oláh. Oláh bizony, a Hunyadiakat akármiylen ravasz szerkesztésű legujabb családja segedelmével a Szepolyai légycékából származtatnók is. A nyelveket legmélyreire szállt buvárok egyike, hesseni német: Budenz. Az egyazon hüvelybe szorult pompás magyar költő és hős: a horvát Zrinyi. A legünlöklöb magyar szónok, a beszédnek bübajos mestere és a legedesebb, legmagyarabb lyrikus, bizony csak 6t az mind a költő: Kossuth és Petőfi. S ki a ti legnagyobb piktorotok? A Liebl Miska. És a tekintetes magyar ül kényelmesen az öblös karszékekben és verseltet magának halhatatlan rigmusokat, füstet magának világrázoló képeket és muzsikáltatja magát, miattal kevély-boldogan néz, haligat és füstöt ereget. Mivel fejtet meg nekem a vonzásnak, a hódításnak ezt az erejét? Mert hódítókat vagytok ti még ma is. Ezt pedig legujjabban mi sem bizonyítja megagyzóbben, mint az a kerge nyavalya, amely elfogta a magyarországi nemzetiségeket, kóta szerint s kiki a maga nyelvén ordítván a legujabb jelszót: „Los von Ungarn!“ Pedig, mint a Párisban felkapott „fekete mise“ is csak a „fehér misének“ hirdeti örök voltát: azonképpen a szakadár oláh, német, rác,

olasz és tót szitkozódás is csak a magyarnak hirdeti diadalmos fölényt. Mivel csináljátok ti ezt? Mi varázserő lakozik ebben a magyarban, hogy cigányául szegődik idegenben kigyullt anyyi előkelő elme? Idegen vérből származott anyyi tehetség?

Így szól az én svékusom. Hát nincs neki igazja? Főképpen áll ez a vér szerint való igazi cigányról.

Am szórja rá minden bőséget a szerencse, tüzzön metálliá keblére a muzika császár és névezze ki lajb-muzsikásának a walesi herceg s ám pezsdüljön föl művészetén még a halvérü hollandus is: igazán boldognak csupán nálunk érzi magát, még ha rossz dolga van is. Nálunk, ahol akár hitelbe hegedüljön; ahol ma fázik és koplal s holnap minden jókban duskál; ahol a duhaj legény jobbról „képen törüli“ s a következő pillanatban zokogva esőkolja pofon az area másik felét s domboru melléhez ugy oda szoritja, mintha 6, a cigány volna az a kevély birólyána, aki után vágyakozik a legény, de akít el nem érhet. A cigány igazi és egyetlen hazája nagy Magyarország, ha úk-apja a Ganges partjairól vetődött is a csavargó Tisza partjára. És vállalta is az új magyart az ősi. Mert hej! — neki csak 6 tud a szive szerint huzni igazán. Mert hogy az 6 rászarmazott ura és királyja a tekintetes magyar.

Volt is annak idején felháborodás mind az ötvenkét vármegyében, midőn hirhedett zenésze a világnak, Liszt Ferenc, a Cigányzenéről szóló könyvében rárakott a magyarra minden ékeséget; nevezte hősnek, dalának, lovagnak; hogy ilyen elragadó szónok, meg amolyan érett politikus — de már az a zene, amolyan sirva vigad, nem az övé, hanem a cigányé.

Tyűh, az áldóját! . . . Első, aki bátran és igazán vágott vissza ennek a mi itthon született idegen dicsőségünk-

a kényes kérdéseknek kezelési methodusa előnyösen változott meg.

S most várjuk érdeklél, de nyugodtan a „holnap” híreit.

BELFÖLD

Újabb kérvények. Négy kérvény érkezett ma a képviselőház elnökségéhez. Szolnok-Doboka vármegye köztörvényhatósága a Rákócziara, Thököllyre és Beresényire vonatkozó törvények törlesztés és Kossuth Lajos érdemeinek törvénybe iktatását, Sáros vármegye a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés feibontását, továbbá az árva pénzkezelésére vonatkozó törvény módosítását, Hajdu vármegye pedig a választási törvény módosítását kéri. A kérvényeket kiadják a Ház kérvényi bizottságának.

A nemzeti törvény revíziója. Liptó megye mai közgyűlése Pozsony megyének a nemzeti törvény módosítására vonatkozó indítványát 69 szavazattal 25 ellenében el fogadta és elhatározta, hogy az országgyűléshez hasonló feliratot intéz. Rakovszky István néppárti és Ruszák János nemzeti párti képviselők ellenindítványát nem fogadták el. Semredényi József indítványára elhatározták, hogy Kossuth Lajos érdemeit jegyzőkönyvbe iktatják, Tharászky Tamás 48-as honvédelmi indítványára pedig, hogy Kossuth arcképét megfestetik.

Szeben vármegye törvényhatósági bizottsága mai ülésén sajnálkozással vette tudomásul a belügyminiszternek a helységeknek vonatkozó rendelkezését. A nemzeti törvény revíziójára vonatkozó pozsonyi körlevél tárgyalása során a románok azt indítványozták, hogy a törvényhatóság írjon fel az országgyűléshez, hogy gondoskodjék a törvény megtartásáról, a szászok nevében pedig Wolff azt indítványozta, hogy Pozsony vármegye átiratát sajnálkozással vegye tudomásul. A törvényhatósági bizottság végül mind a két indítványt el fogadta. Pozsony vármegye a választási törvény revíziójára vonatkozó átiratát a románok támogatják, de a többség napirendre tért az átirat fölött. Napirend előtt Lemény törvényhatósági bizottsági tag megintertellette az alispánt egy kaució nélküli politizáló igazgató betelepítésében.

A zágrábi események után. Horvát politikai körökben nagyon érzik a legutóbbi zágrábi botrányos tüntetések hatását. Ennek folyománya volt az az értekezés, melyet ma a horvát nemzeti párt gróf Erdődy elnöke alatt tartott. A gyűlés — mint egy zágrábi távirat jelenti — több óra hosszáig tartott. Az értekezés helytelenítette a zágrábi tüntetéseket és konstata, hogy a horvát nép zöme távol állott tőlük.

nek, Simonffy Kálmán volt, sok édes magyar dalnak a szerzője. „Hiszen — ugymond — ha cigány volna a magyar zene, mért nem mind a Fáraó ivadéka tud egyazon muzsikát? Hol széles e világon talál még cigányt a magyarhonin kívül, aki a mi nótáinkat huzza? Akár zingaro, akár gipsy vagy gitano: ha egyáltalán zenél, csak annak a népek dalait éneklis fűjja, amely között él. S ha mestersége is a muzsika, mennyire marad ő el a mieink mögött!

Még a honiak nagy részével sem fölösleges megértetni, hogy mi Magyarországon voltaképpen kétféle cigányt különböztetünk meg: az egyik a maradhatatlan, a soklaki, ország-világfutó; a másik az egylaki és maradós. Mi magyarzza meg, hogy míg a mi cigányunknak fele sehol az országban gyökeret nem bír verni, mert folyton úzi a vágy, az éhség tovább, tovább: másik fele megtelepszik a faluvégben s onnan el sem kívánkozik. Amazt a soha el nem vegyülő, tiszta faj, regényes, titokzatos, szines, forró, minden hazai és külföldi festőt egyaránt igazgató s ocsendöröget mozgató u. n. oláh cigányt nem ihlette meg a zene muzsája, míg a másik, a mi ragaszkodó, falu régi cigányunk: letéteményese a magyar ember bánatának és örömeinek, mely ott zendül fel az ő csodás hegedűjében.

Nyilvánvaló, hogy szakadás történt közöttük s nem is tartják az atyafiságot. De mióta és miért?

Az oláh cigány csak az ő vajdáját ismeri el maga felett bírónak. Hódol neki, Pörös ügyben némán és vakon fogadja ítéletét s ellenmondás, védekezés nélkül hajtja végre magán. S az ítélet néha kemény s ha fájának árulásában bűnös, halál is. Jogi és családi dolgokban a vajda dönt. És ő a főpap is, aki házasságot köt és old — azaz oldana, ha oláh cigány közt egyáltalán fordulna elő válás. Erre még nincs eléggé kievilizálva. Egyébként a kóbor cigány mindig annak a

Együttal rokonszenvüknek adtak kifejezést a párt szerb tagjai iránt s hangsúlyozták, hogy a szerb és horvát tagok ezentúl is a legjobb egyetértésben működni. A párt szerb tagjai külön határozati javaslatot fogadtak el, melyben az újvidéki szerb népgyűlés szemben adtak kifejezést a magyar kormány iránt való ragaszkodásuknak. — Zágrábról táviratozzák, hogy az Agramer Tagblatt jelentése szerint az ostromállapot megszüntetése után a közvéleményt fel fogják osztalni. Az új választások tavasszal lesznek. A város közigazgatásának vezetésére ideiglenesen Mallin Ivo oszlatyánácsost nevezik ki kormánybiztosnak.

A tisztviselők fizetésrendezése. Egy városnap ujsághír szerint a tisztviselők fizetésrendezésének kérdését a pénzügyminisztériumban immár megoldották. A hír az új fizetési táblázatot a következőkben ismerteti:

	Az új	A régi
	fizetés	fizetés
	k o r o n a	
IV. rangosztály (államtitkár)	16.000	12.000
V. rangosztály (min. tanácsos)	1. 12.000	10.000
	2. 10.000	8.000
VI. rangosztály (osz. tanácsos)	1. 8.000	6.000
	2. 7.200	—
	3. 6.400	5.000
VII. rangosztály (min. titkár)	1. 6.000	4.800
	2. 5.400	4.400
	3. 4.800	4.000
VIII. rangosztály (segédtitkár)	1. 4.400	3.600
	2. 4.000	3.200
	3. 3.600	2.800
IX. rangosztály (fogalmazó)	1. 3.000	2.600
	2. 2.800	2.400
	3. 2.600	2.200
X. rangosztály	1. 2.400	2.000
	2. 2.200	1.800
	3. 2.000	1.600
XI. rangosztály	1. 1.800	1.400
	2. 1.600	1.200
	3. 1.400	1.000

A táblában megalapozott rendszeren, mint az említett hír mondja, változtatni aligha fognak. A fizetésrendezés egyéb részleteiről az a terv, hogy négyéves előléptet rendszeresítenek minden egyes rangfokozaton belül. Ezentul minden államtisztviselő négy éven belül, a maga rangosztályának határai közt, föltétlenül előlép. Az emelkedés a karrierben, a feljebbjutás az egyik rang- és fizetésbeli osztályból a másikba ezentul is kinevezéstől függ. De magában a rangosztályban biztosítva lesz az időhöz kötött haladás és emelkedés, ami eddig nem volt meg. Ha majd törvénynyé válik ez a most készülő javaslat, akkor azok a tisztviselők, akik négy évnél tovább szolgálnak egyazon rangosztály

helységnek vallja hitét, amelynek határában sátorot ütött. A vajda méltóságának külső jele az a rengeteg bunkos bot, mely az ő kezében uralkodó pálcá még az esetre is, ha valamely nagyuri kapus mellől találta elemelni. Sőt tán épp ez a hódítás avatja őt igazában népe fejedelmévé. Faji és családi rejtelmeiket tán csak úgy lehetne megismerni, ha egyszer viszonzásuk mi meg cigány gyermeket lopnának, aztán a tribus titkai felől kivallatnák.

Mesterségére az oláh cigány lócsiszár vagy üstfoltó, s a falu legszélén tauyáz az ő kifeszített ponyvája alatt. Csupasz ivadéka abban a rongyocskában, melyet a szülői gyöngédség aggat rája, hogyan bírja ki a telet, érhetetlen. Nyaranta, akár „fülig meztellál”, elejébe szalad minden porlelőhöz, ha zörgő kocsis a magja, s követi kifogyhatatlan szusszal, gyors cigánykerekezéssel, amely tán ős alakja a biciklinek; s addig esdi a krájsárákat, míg az utas, dévajkodó áltatások után végre megelőli a kegyetlen tréfát s oda veti neki a sűrű homokba.

Ezenközben a dádé odajár a faluba beteg barmot gyógyítani, sánta serpenyőt lábra segíteni, míg a felesége meszelőt árul, jósló-javasol, a kerítés tövében megnyom egy csibét, s míg ezt a balközéval megfojtja, a jobb kezével a kerítés tetejéről lekaszt egy őrizetlen száradt inget, s azt is, ezt is piros bőszoknyájának valamely láthatatlan mély zsebébe sikkasztja. Mint a természetnek afféle vadóc-gyermek, naivul elismerik, hogy hát igenis: ők lopnak. „Mert miből élünk, há nem lopunk? Hogy a másét nem sábad lopni? Dé mikor mindén a másé!”

Virradóra pedig foltos, kormos sátorának fölcsodva a fáját, eltűnik. Lába nyomadékat fehér hóval, vagy sárga homokkal fújja be a szél. S végül, mert halandó, meghal is. De valamint nem látta még holt vándoradarat: vándorcigány temetését sem látta még. Ha felbukik, az atyafiság valamely sűrű éjjei hancsik alá földeli el, a sírjára titokzatos jelt tűz, melyet csak ő ismer és

valamely fokozatán, nyomban előlépnek a magasabb fokozat és fizetés élvezetébe. Továbbá tervben van bizonyos kivételes rendszabály statuálása a közszolgálat egyes ágazataiban, így például a bírói, tanári pályán stb. A részletek azonban az egyes téréknél még függőben vannak. A fizetésrendezésre vonatkozó törvény a költségvetés megszavazása után lép életbe s föl lesz ruházva visszaható erővel, olyképpen, hogy már ez év október elsőjéről számították a fölemelt fizetés.

A mi értesülésünk szerint ez a hír nagy általánosságban megfelel a valóságnak. A tabella egyes tételei azonban még nincsenek véglegesen megállapítva, az pedig téves, hogy az államtitkárok a IV. rangosztályba volnának beállítva. Az államtitkárok s a velük egyenrangú közhivatalnokok a III. rangosztályban lesznek 16000 korona fizetéssel, míg a IV. rangosztályban a fizetés 14000 korona lesz. Azonképpen téves az is, hogy a fizetésrendezéssel szülő törvény csak a budget megszavazása után lépne életbe. Az új törvény a budgettől függetlenül kerül a törvényhozás elbírálása elé s a parlament a szükséges tulkiadást kétségtelenül engedélyezni fogja.

A kiegyezés.

Budapest, október 6.

A politikai helyzet elvitázhatalanul komolyra fordult. A vasárnap nem hozta meg a megegyezést, legalább nem az egész vonalon. Rendben van az autonóm vámtarifa, rendben van a végrehajtási törvény is, ami kétségtelenül jelentős eredmény, mert a tarifa-tervezet szövevényein keresztül jutni kemény dió volt. De kiegyezés ma sincs. Talán megcsappant a differenciák száma, de nem csappant meg lényege. Igen komoly ellentétek merednek a két kormány felé a hosszú tanácskozások mai állomásán és hogy ezeket az ellentéteket egymás közt nem remélik eloszlatni, kitetszik abból, hogy az osztrák kormányelnök még tegnap este visszautazott Bécsbe, Seidl Kálmán pedig ma szintén fölutazott, hogy jelentést tegyen a királynak. Talán a felség szeme előtt lehetőségek az, ami annyi tanácskozás és alkudozás után is lehetetlenség maradt. Seidl Kálmán és Koerber Ernő tehát a király elé szöttek.

Ez élesen rávilágít a helyzet komolyságára. Ha azonban ebből a jelből valaki akut válságra akarja következtetni, nem járna közel a valósághoz. Nincs válság, ami abból is kitűnik, hogy a két kormány nem szakította meg a tárgyalásokat, sőt azok folytatásának idejét is megbeszélte. De igenis szükségét érezte a két miniszterelnök, hogy a legújabb fázisról a ki-

halad tovább. S mert fölcsodott sátorfája alatt mindig akad egy kevéseke „másé”: akárhányszor megcsik, hogy pandur, esendő kikitörja, amidőn aztán a sátorfaja vérségnek rettentő obégtása közt viszik a vajdát a szolgabíró elé. Hogy ez a hajduval megcsapatja, mielőtt még kikérdezte volna, ezt maga a vádolt is természetesen találja s egy szóval sem védekezik. Különbön nem is valli a huncut, ha izzó dróttal sújtik is. Oda se neki! Kemény természete, edzett bőre kibírja a kegyetlen vallatást. Csak egyet nem képes elviselni: hogy kékesen esiklámli, sűrű, fekete hajának vastag fonadékát tőben nyisszantja el a törvény szövegére. Ezzel a koronát vették le az ő fejéről. Mint a törbeejtett oroszian, ő is megalázkodik és búsan követi a hajdut a börtönbe, ahonnan még ha szabadon bocsátanák sem kívánkozik el, míg a haja újból ki nem hajtott.

Meg aztán itt van a falu régi cigány. Ahol az utolsó parasztház fala fehérlik, ott sárgál az első putri-sor, ott dülöngének az agyagból vert sátrak, az állandó emberi tanák legszelöbbjei: ott áll a cigány ghetto. Birtokjogi viszonyai még tán ma sincsenek rendezve. Régen történt, hogy az öreg Tüdő Zsiga ott vetette meg a lábát. Sohsem kérdeztek azt akkor, mi jusszon. Sőt tán még marasztalták is. Mert hát ki muzsikáljon a falu fiatalágának vasárnapon, menyegzőn, ha nincs cigány?

Mivel hogy ő első sorban is muzsikus és csak amugy mellesleg vályogvető és hajnyiró. Ő az, akat meghihletett a zene istenszónya. Ebből a tribusból származott a halhatatlan Bókari: a Boka, Fatikarus, Réce és Bunkó dinasztia ősapja.

Különös, hogy amig az oláh cigány a színes magyar ruhát szereti, a magyar cigány a nemzetközi, a modern viselést rajong. A módosabbja denagy is akasztana magára amolyan bírómándit! A szegényebbje is legalább kockás mellényt szerez, mert hogy az uri. A gatyás parasztot lenézi. Csak a 60-as évek suttasoz, viláz-

ráljanc beszámoljon. Közvetlenül a parlament megnyitása előtt, mikor szerdán Széll Kálmánnak jelen kell lennie az első ülésen, nyomban utána pedig a kolozsvári ünnepekre kell lerándulnia, ez az egy napos bécsi tartózkodás nem jelenthet egyebet, mint a jelentésvetés szűkségét. Két fix dátum között, huszonnégy órán belül, nem csinálnak és nem oldanak meg válságokat. Van tehát komoly helyzet, de nincs válság. A magyar kormány elment a szélső határig s tovább menni nem fog: ma azonban válságról korai volna beszélni. A két kormány a király előtt számol be: talán ott szerencsésebben keresik a megegyezést; melyhez a jó szándék idáig sem hiányzott.

Osztárok részről azt kolportálják, hogy a magyar kormány egy követelése állná útját a végleges megegyezésnek. A leghatározottabban kijelenthetjük, hogy ez a híresztelés tendenciózus és alaptalan.

Mielőtt Széll Kálmán miniszterelnök Bécsbe utazott volna, ma délelőtti miniszteri tanácskozás volt, melyen a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja résztvett. A miniszterelnök a tanácskozás után indult a király elé és holnap este megint Budapestre érkezik.

A mai híreket a következőkben csoportosítjuk:

Az osztárok szakelődök, Stibral osztályfőnök, Roessler miniszteri tanácsos és Gersienrdörfer osztálytanácsos a mai napon a magyar szakelődökkel, Bíró, Ottlik és báró Andreánszky miniszteri tanácsosokkal, megkezdették az autonóm vámtarifát és a végrehajtási törvény tervezetnek a tegnapi kiegyezési tárgyalások eredményei értelmében való megszerkesztését. A munkálatok, amelyek rövid idői szünet kivételével reggel 8 órától este 8-ig tartottak, holnap folytatódnak.

Bécs, október 6.

Széll miniszterelnök ma este báró Skeriecez miniszteri titkár kíséretében ideérkezett. Ő felsége holnap kihallgatáson fogadjja a miniszterelnököt, aki jelentést fog tenni a helyzetéről.

Bécs, október 6.

A király holnap délelőtti fogja fogadni Széll Kálmán miniszterelnököt. Holnap lesz a döntő kísérlet arra, hogy a két kormány álláspontja közt fennálló ellentétek elsimuljanak, de ha ez nem sikerülne, az még nem volna egyértelmű a tárgyalások végleges megszakításával. Az tagadhatatlan, hogy nehézségek vannak, de kormányválságról nem lehet szó.

Olyan részről, amely a kiegyezési tárgyalá-

sokba be van avatva, azt jelenti a *Neues Wiener Tagblatt*nak, hogy az utóbbi időben felmerült nehézségek magával a gazdasági kiegyezéssel függnek össze s egyáltalában nem keresendők politikai téren.

Bécs, október 6.

Koerber miniszterelnök, Böhm-Bawerk, Call és Giovanelli miniszterek és Stibral osztályfőnök ma reggel Budapestre ideérkeztek.

A király ma délelőtti kilenc órákor félórás kihallgatáson fogadta Koerber miniszterelnököt.

Bécs, október 6.

A *Neue Freie Presse* értesítése szerint a helyzet rendkívül komoly. A nehézség a gazdasági kiegyezésre vonatkozik, mert a vámtarifát már el van intézve. Széll Kálmán csak rövid ideig fog Bécsben maradni. A tárgyalás megszakításáról még nem lehet szó, ámbar az is ki van zárva, hogy a király hatalmi szavával véget vethessen a feszült helyzetnek, mert az elintézésre váró kérdések olyanok, hogy a két kormány nem is fordulhat a koronához eldöntésük végett. A király közbelépése csak arra szorítkozhatik, hogy a két kormányt rábirja, hogy újra fölvegye a tárgyalás fonalát.

Az országgyűlési szabadelvűpárt körében általában komolyan itéli a helyzetet, de nem fogják fel pesszimistikusan. A pártkör ma este meglehetősen látogatott volt, s bár a miniszterelnök távol van a fővárosból és az itthon levő miniszterek közül sem mutatkoztak senki a klubban, egész este élénk diskusszió folyt az oszlopos nagyteremben. A hangulat inkább volt mondható feszült várakozással teljesen, mint nyomottan. Az ellenzéki részről lanszírozott válsághíreket senkinek vette komolyan. Hogy tegnap nem voltak befejezhetőek a kiegyezési tárgyalások, abban nem találtak okot az aggodalomra, sőt még a meglepetésre sem. Tulnyomóan az a felfogás, hogy bármily előrehaladott stádiumba jutott is az alkudozás, arra el kellett készülnie lenni, hogy még a legutolsó pillanatban is támadhatnak újabb differenciák, nemhogy az eddig meglévő differenciák mind egy pillanat alatt, vagy egy nap alatt egyszerbe eloszlatathatók lennének. A tulságos pesszimizmusnak leginkább az a körülmény állja az útját, hogy a vámtarifát kész s ezzel a várható bonyodalmaknak legfőbb oka tűnt el. Ennek a felfogásnak adott kifejezést tudósítónk előtt a párt egy régi jelese, aki egyebek közt ezeket mondta:

— Csak komoly helyzetről lehet szó, de válságról nem. Az én meggyőződésem sze-

rint sem kiegyezést, sem kormányválságról nem lehet most szó. A kiegyezés nincs válságban, mert hiszen elkészült az autonóm vámtarifát, amelynek elkészítését terminushoz kötötte a Széll-formula alapján alkotott törvény. A többi pedig okozhat nehézséget, okozhat haladékokat, de legyőzhetően bonyodalmas, pláne válságot alig. Kormányválságról persze már csak ezért sem lehet szó, de még inkább azért, mert ebben a pillanatban egy ilyen krízis lejtőjeit senkinek birja elképzelni. Nagy oknak kellene annak lennie, amely az illetékes tényezőket egy ilyen helyzettel való szembeszállásra rávehetné. Ilyen okot semmiképp sem lehet fölfedezni. Válságot ma csak azok láthatnak, akik szerencsétlenné látni, vagy akiknek nem tiszta a látása: a rémlátók és a reménykedők. Ámbar nincs kizárva, hogy a rémlátásokban is van némi reménykedés. De komoly alapja nincs sem ennek, sem annak.

Konstatálnunk kell, hogy vannak a pártkörnek komoly, számottevő tagjai is, akik nem mindenben látják a situációt ennyire megnyugtatónak, de egyben a hangulat teljesen egységes abban, hogy Széll Kálmán szerencsés invenciója mindenesetre megtalálja a legjobb kivezető utat a mostani helyzetben is.

KÜLFÖLD

Fejedelmi látogatások Rómában. Még nem bizonyos, hogy Loubet meglátogatja-e az olasz királyt s hogy ez a találkozás Rómában vagy egyébtől esik-e meg. Hogy királyunk meglátogatná az olasz királyt Rómában, az egyenesen ki van zárva. A német császár és orosz cári látogatásának programját azonban már minden részleteiben kidolgozták. A német császár februárban, a karneval idején megy Rómába, ahol 5-6 napig időzik, a cári pedig májusban tesz látogatást az olasz udvarnál. Az utazás iránya mind a két uralkodó látogatásánál majdnem ugyanegy lesz. A német császár Kieiből indul egy hajóraján az Északi-tengeren, a La-Manche-csatornán, az Atlanti-Oceánra s a Földközi-tengeren át. A cári Kronstadtól indul s Alexandra-yachtton. Ugy a császár, mint a cári Nápolyban száll partra. A cári hajójával egy időben egy igen erős hadiflotta is horgonyt vet Nápoly előtt. Vilmos császár Svájcban keresztül tér vissza Olaszországból, a cári a tengeren folytatja útját és Antiváriában, Athénben és Konstantinápolyban fog pihenőt tartani. Nem lehetetlen azonban, hogy a cári Várnában vagy Burgaszban is megállapodik, hogy a bolgár fejedelmet üdvözölje.

Orosz nagyherceg Konstantinápolyban.

A cári és a szultán majd elolvadnak az egymás iránt való barátságban, melynek a most lent járó Nikolajevics Miklós nagyherceg a közvetítője. A nagyherceg, aki hogy hivatalosan is dokumentálja a sipka-szorosai ünnepek tisztán katonai és egyházi jellegét, a szultánnak átadta a cári üdvözlőt és jóbarátságának nyilatkozatait. A szultán erre természetesen hasonló tenorban nyilatkozott. Ezt a nagyherceg megtávirta a cárnak, értesítvén őt, hogy a szultán minden egyes alkalommal hangsúlyozza a cári iránt való őszinte barátság érzését és a legnagyobb előzékenységgel bánik vele, a nagyherceggel. A cári táviratilag köszönetet mondott a szultánnak és újra biztosította barátságáról. A szultán a bucsuzásnál arra kérte Nikolajevics Miklós nagyherceget, hogy halájtát fejjeze ki a cárnak a látogatásért, amelyért végtelenül lekötötte az érzését. A szultán gyémántok kal kirakott dohányszelencét és a Yildiz porcellángyárában készült vázákat ajándékozott a nagyherceggel. Az október 24-ikén Livádiába menő küldöttség vezetője *Turhan* basa volt külügyminiszter van kiszemelve. *Szinovjev* nagykövet már előbb megy oda.

Az orosz-török barátkozásról szólva, meg kell emlékeznünk a nagyherceg egyik kísérőjének, a hírhedt emlékü gróf *Igratiev*nek a szerepléséről is, akiről a napokban azt írták a táviratok, hogy a seiinovói pohárköszöntőjében azt mondta, miszerint a legtöbb bajt nem a török, hanem az osztrák-magyar diplomácia csinálja. Hogy mondta-e ezt Ignatiev a hatodik-hetedik pohár után, vagy nem, az nem állapítható meg. Ignatiev, a „hazugság apja” azt mondja most, hogy nem mondta. S ezt tudomásul kell vennünk.

Boer dolgok. Dr. *Leyds*, a transvaali európai követ, kezer nevét annyiszor említték a boer-angol háború alatt, visszavonul szülőföldére, Jáva szigetére, s ezután ott is fog lakni. Leyds Krügerrel együtt nem nyugodott bele a fegyverletételbe s folytatni akarja az agitációt. Most azonban látván azt, hogy minden igyekezet hiábavaló, ő is visszavonul a szin-

kötéses világa ragadta magával őt is. De az elsők között volt, akik ama jelentős évtized vége felé, a kiegyezés után hamarost visszaváztatták a gérokkot és plundrárt. Ideálja a frakk s a fényes topán, akár a szabad szerencsének. Az ő kelkesedésének tárgya a gavalléroktól lovetett ruha. Külföldön persze annál virítóbb zsinórzattal erősen kihányt „nemzeti” öltönyt bujtatták; mert ha idegenben jár, első láttára ezzel köll bizonyítania cigányi voltát. De hányan panaszkodtak nekem, hogy Párisban vagy Stockholmban értem őket, a „rabbartó” ellen, aki ebbe a „majom-gunyába” parancsolja bele őket, ebbe a „maskurába”, melyet otthon nem vennének magukra — nem a viláért!

Epp ez okból bosszúszággal vegyes a mi derültsgünk, midőn messziről jött német képes lapokban látjuk a *Lenau* Miklós és *Beck* Károly költeményei óta félreértett barna karavánnak, műhelyi nyelven szólva: hasból csinált rajzait. Emitt egy drótos tő elvilágosodott arccal begedül bele a felhőkbe, míg pajtása amott a cimbalmon (t. i. a esőrgetyűs dobot) akasztja fel a fa-ágra s aztán, a tölgy alá heveredve, szalajtja át szívén azt a bizonyos álmat.

Korántsem akarok én a magyarhoni nagy német költőnek sugároz emlékére homályt vetni azzal a gyanummal, hogy ő, *Lenau* is, tán csak álmban látta azt az álmódó három cigánylegényt. A képhez csatolt magyarfőző szövegben — majd azt mondtam: használati utasításban pedig az alapos germán, aki tolla szárán szopta ki kalmarisából az ő romantikus furcaságot s aligha nem be is rugott a tentából — a doktor ur értelmesen írja le a szegény *Mischko* szerelmi omlódását, amint sőtétlő éjelen hedőgűden elzokogja szíve gyötrelmeit, amért hogy elfordult tőle a hűtelen *Mischka*.

A szerkesztésem alatt megjelent „Magyarország és a Nagyvilág” című heti-lapban több évvel ezelőtti *Blaháné* és *Tamásy* József arcképet közöltem. Az *Abonyi* Lajos forró parasztdramájá-

ban („A betyár kendője”) csodálatra méltó alakítást mutattak be ketten, érdemeset arra, hogy megörökítse a metset is. Hát leltem teremtetel... a német ezer és egy „Gartenlaube” valamelyikében néhány héttel rá nem megjelen *Thomas und Blahane* címmel a mi illusztrációink? Meg bír' az, még pedig olyan izetlen, dagályos leírás kíséretében, hogy akár olvastuk, hanyatt dőlünk nevetünkben. Ha már szegény *Thomas* haramja nem lehetett, s a *Lujza* sem *Raubraut*: legalább java-cigánypárra boronálta őket össze a tudós férfiú ut Stuttgartban. De mit szólna nagy elkeseredésében a magyar ember, midőn még hazai piktoraikban is akadt, aki a műncheni kép-kupez megrendelésére szintén efféle drótos-tő-cigányokat festett, mivel hogy — mondja a sógor az ő megrendelő levelében (olvastam!) „így szereti azt a mi közönségünk.” Sőt egész közel a „Budapesti Napló” szerkesztő-műhelyéhez egy emberséges hangszeryártó aólakába, borjuszájú lobogos inge-ujját felgyűrve, holmi eszményi cigány csikósok a fotográfusja van kitéve, aki szenvedéllyel kalapál a cimbalmon. És ez itthon történi!

Mindeközbebb érvük a napiát — dies irae; igazában, dies ordinis — hogy az „örök cigányi”, a bujdosót, szintén anyakönyvbe foglalják majd és letelepülő állampolgárrá nevelik, nyomván kezébe a hitelesítő adó-ívet. A kérelhetetlen statisztika ezeket a folyton bulyogó embereket is nyilván fogja tartani, mert hogy eddigien alig sikerült még egy-egy ilyen oláh-cigány fiút a sorozó-bizottság elé állítani.

Máris érvik nyomását a környezőző veszedelemnek; érvik vesztőket — s tán innen van, hogy a napisajtó mind sürűbben közöl részleteket a rakoncátlan, fékezhetetlen csapatok rablásai, sőt rabló-gyilkosságai felől. De mielőtt végképp beföllegzik fejük felett a mennybolt, még egy jó sort akarnak „dolgozni”. Így nevezik szerényen az ő tiltott szabad-mesterségüket.

térről. Berlinből jelentik, hogy Botha boer tábornok az angolok azon állításával szemben, hogy Krüger elnök Transvaal államkincsét magával hozta Európába, kijelenti, hogy Krüger elutasítása előtt az egész állampénztár: 14 ezer font készpénz és 43 fontot bankjegyekben neki (Bothának) személyesen átadta.

Berlin, október 6.

A boer tábornokokat még október 17-én, megérkezésük napján fogja fogadni Vilmos császár. A tábornokok reggel 9-kor jönnek meg a párisi gyorsvonattal és az Albert herceg-fogadóban szállanak meg. Vasárnap délelőtt a boer tábornokok meg fogják jelenni az istenisztelenen a Vilmos császár-templomban.

Francia újságháború. Zola Emil halála megszakított egy heves publicistai háborút s ez most, hogy Zolát eltemették, ismét újult erővel kiltört. A toiharó Jaurès szocialista képviselőnek abból az ismeretes mondásából indult ki, hogy a hármasszövetség szükséges elensúlyozása a francia sovinizmusnak. Jaurès e miatt nemcsak a nacionalista lapok, de még a mérsékelt újságok is, mint a *Temps* s a *Journal des Débats* hevesen megtámadták, hazafiatlansággal vádolván őt, de Jaurès a *Petit Républicain*ben nagyon ügyesen tudta magát védeni.

Alapgondata körülbelül a következő: Ha a hármasszövetség nem lett volna, akkor Franciaországnak a revanche után való áhítzásából nagy európai háború keletkezett volna. A hármasszövetség ekkoráig, tehát majd egy emberöltőn keresztül, a béke védvárának bizonyult. Mivel a francia-orosz szövetség ugyanezt a célt szolgálja s ez által a francia revanche meg van bénítva, miért ne keletkezhetne egy európai öös-szövetség, mely a békét beláthatatlan időkre biztosítja. s a népeket megengedné, hogy a súlyos haditerheket lerázzák magukról s a kultura mezején munkálkodjanak? A *Temps* ez ellen azt hozta föl, hogy minden békeszövetség dacára önállónak a nemzeti ellentéték s mivel a népek mindig terjeszkedni szeretnek, tehát mindig lesz háború is. A *Temps* e mellett célozt az alldetsz mozgalomra is, de beismerte, hogy bizony Franciaország sem maradna mindig békes ország.

Jaurès abban a helyzetben volt, hogy a *Temps* ellen magára a *Temps*ra hivatkozhatott, mert hiszen ez a lap maga írta szeptember 2-iki vezércikkében, hogy a békés nézetek mindjobban diadalmaskodnak; akkor minek ennek a fejlődésnek gátat vetni, kérdi Jaurès. A *Temps*nak ez a rendretasítás nagyon nehezére eshetett, mert nagyon izgatott cikkbek felelt. Ísorsorlván mindazt a keserűségét, amit Franciaország eddig megért s melynek oka a hármasszövetség, különösen pedig Németország. Egszersmint a francia hadiak előtt denuciálta Jaurést, mint a hármasszövetség védőjét. Jaurès a *Temps* hitét körülhellen logikával és történeti tudással szedte izekre s kimutatta, hogy mögötte nem okos politika és tiszta hazafiság rejtezik, hanem pártmanóver: vagyis a legszélsőbb baloldalt szét kell robbantani, mint hazafiatlan tömeget s új mérsékelt többséggel egy új minisztérium utját kell egyengetni. Erre aztán a *Temps* nem felelt. Közben meghalt Zola s a lapoknak egyideig más dolguk volt. A haláleset okozta izgatottság szűnése után Jaurès tovább folytatta a harcot s a *Journal des Débats*val számolt le, mely hasonló vádakkal illette őt.

Az amerikai szénháro. Az amerikai szénbányák már-már katasztrófával fenyeget. Közéjükben a tél, s még egyik fél sem enged, sőt a munkások fokozott elkeseredéssel készülnek a harcra. Ily körülmények közt nagyon keveset lendít az óriási szénhányon az, hogy *Morgan* félmillió métermázs szénét ajánlékozott New-York szegényeinek. *Mitchell*, a bányamunkásszövetség elnöke, kijelenti, hogy bizik abban, hogy a szénbányamunkásoknak lehetséges lesz a télen át kitartani a sztrájkban. A canadai *Dominion Coal Company* az Egyesült-Államoknak 100.000 tonna anthracit-szénét küldött. Egy ma érkezett washingtoni táviratunk jelenti, hogy Roosevelt elnök meghívására a délelőlt *Root* hadügyminiszter, *Moody* haditengerészeti miniszter, *Payne* tábornok, *Knox* attorney-general (az igazságügyi hivatal főnöke) és *Wright*, a közmunkaügyi hivatal biztosá érkezézetre gyűltek össze a Fehér Házban, hogy a bányamunkások sztrájkja ügyében tanácskozzanak. Háromórati tanácskozás után az értekezlet elhalasztotta a tárgyalás folytatását. A tanácskozás lefolyásáról semmit sem közölnek. A *New-York Herald* harrisburgi levelezője azt jelenti, hogy Pennsylvania kormányzójának eltökélt szándéka a szénbányakerületekben a rendet fenntartani, még ha kénytelen lenne is az állam egész miliciáját behívni.

London, október 6.

Newyorki magántáviratok szerint a nyugatvirginiai kőszénbányatulajdonosok visszafogadják a munkásokat, számszerint 4000-et. A pennsylvaniai bányákban katonai fedezet alatt meg fogják kezdeni az üzemet olyan munkásokkal, akik nem tartoznak az országos szövetség kötelékébe.

London, október 6.

A *Daily Telegraph* jelenti New-Yorkból, hogy azt azt 50.000 tonna szénét, amelyet a Morgan-trust Angliában vásárolni és saját gőzözeivel az Egyesült-Államokba szállítani szándékozik, *New-York szegényei és kórházai* között fogják szétosztani. A szén átszállítását a társaság folyó fizetésének költségére a leggyorsabban fogják végrehajtani.

London, október 6.

New-Yorkból érkezett magánjelentések közlik, hogy a szénszükség a szegény nép körében elviselhetetlen. *Morgan* 50.000 tonna szénét osztott ki, amelynek értéke 100.000 font sterling. Roosevelt elnök még nem döntött arra nézve, hogy a kiegyeztetésnek meghiusulta után mit fog tenni. Sok gyár legközelebb abba fogja hagyni a munkát a szénhiány miatt.

HIREK

A monakói fejedelem.

Mit tudunk mi Monakóról? Hogy ott van Monte Carlo, a világ legelőkelőbb és leggyönyörűbb kártyabariangja, ahol a föld minden durzagb milliárdosa és koldus kalandora megfordul, amelynek virágos parkjaiban olykor a dalosmadarakat egy-egy revolverlövés rebbsenti el, ahol a polgárságnak nem kell adót fizetni, mert az állam egyedüli adófizetője és fenntartója a játékbank.

Holott Monakóban nem Monte Carlo a legérdekesebb, hanem Albert, monakói herceg, ki legutóbb azzal szerepelt, hogy megjelent Zola temetésén. Végre ő is fejedelem, az a kis földdarab, melyen uralkodik, szintén állam, van katonasága, határa, — lobo-gója, népessége, — viselkedhetik tehát úgy, mint akár Nagy-Britannia. De ha így viselkedné, egy jóvendő kor Offenbachja a Gerolsteini nagyhercegnő történetének színhelyéül Monakót választaná, mert, nemde, egy jelentéktelenség nagyzólsai póza mindenkor neveltségsé?

De a monakói fejedelemnek lehetne még egy módszere. Hizelegni a nagyoknak, a legnagyobbaknak, talpát nyalni ennek vagy annak a nagyhatalomnak. Ez a diplomácia követné a mai kor igényeit, s Albert herceg ennek vagy annak az uralkodónak kegyét és barátságát élvezné.

Van egy megoldás. Rómában él minden katolikusok ura: a pápa. Hatalma világrészeket ölel át s a népek milliói az álamhatalom kívül neki hódolnak. Sok, igen sok aprószent él abból a glóriából, melynek sugarai Rómából áradnak szét, s amely nékik a mellett, hogy olykor üzletnek is első-rangu, biztosítja a mennyi boldogságot.

De a monakói herceget nem esábitja sem ez, sem az. Eldéglend esendes magánosságban s mióta elvált első feleségétől, Douglas-Hamilton Mary hercegnőtől, neve alig szerepel. Néha-néha az újságokban előfordul a neve, hogy expediciót szervez az Atlanti-óceán áramlatainak fölfedezésére, hogy jelentősebb földrajzi kérdések megoldására pályadíjakat tűz ki, hogy kutatja a tenger mélységeit s hogy megjelent az emberiség nagy barátjának, Zolának a temetésén.

Ezzel mintegy tüntetett, hogy ő is Zola hitét vallja, hogy az elnémult óriás hangja tovább cseng az ő lelkében s nem tördök sem hercegekkel, sem egyházfejedelmekkel. De ez nem is lehet másképpen. Albert herceg inkább tudós, mint fejedelem, nem állami vagy egyházi dogmákért lelkesül, hanem kutatva az örökkévaló természet törvényeit, jut el az emberiség nagy igazságaihoz s ezért

ment tegnap fedetlen fölvel Zola koporsója után.

Igazán kár, hogy országa olyan kicsi s hogy oly kevés alattvalója van.

F.

Budapest, október 6.

— BUDAPESTI NAPLO. Szeptember 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Lipót* bajor herceg ma reggel 7 órakor Eisenberzből Gödöllőre érkezett, — *Jókai* Mór nejevel október 13-án a kolozsvári szobor-leleplezés után visszaövet Nagyváradon kiszáll. Tiszteletere a színházban diszeloadás lesz.

— A király köszönete. *Temesvárról* jelentik: A király nevében Boltras főhadsegéd Schwitzer hadtestparancsnokhoz leiratot intézett, melyben a király köszönetének ad kifejezést szobra leleplezése alkalmával a katonaság és polgárság által tanusított alattvalói hűség nyilvánulásáért.

— Gróf Apponyi Albert Budapesten. Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke ma reggel családjával együtt Budapestre érkezett állandó tartózkodásra. Az elnök már kora délelőtt az új országházba hajtatott, ahol elnökségi ügyeket intézett el és a jelenléteket hallgatta meg. A képviselőházban voltak ma gróf Esterházy Kálmán és *Nyegre* László házjegyzők is, akikkel az elnök a Ház ügyrendjéről tanácskozott. Gróf Apponyi Albert ma délután *Csávossy* háznagy kíséretében megnézte a képviselők helyének beosztását. Minthogy az új országház előtt bérkocsi-állomás nincs, az elnök intézkedett, hogy a parlament közelében kétlovas bérkocsi-állomás rendeztesse be: addig is azonban, míg ez megtörténik, naponta más és más kocsikat rendelnek ki az országház mellé. Az ótulaság ölfedezések közt most jöttek rá arra is, hogy az új országház külső világításáról teljesen megfeledeztek. Most fogják tehát az egész épület előtt az aszfaltot felszedni, hogy a gázcsöveket leleketethessék s körülbelül 30—40 gázlámpát felállítsanak.

— Október hatodika. A vértanuk kivégzésének évfordulóját kegyeletes ünnepepekkel ülték meg nemcsak a fővárosban, hanem az egész országban. Mindenféle gyászistentiszteletet, emlékünnepeket tartottak, de legszebb volt az ünnepély Aradon: a vértanuk kivégzési helyén. A fővárosban a ferencendiek templomában gyászmisét mondatk gróf *Bathányi* Lajos lelkeüdvéért. A templomban nagy közönség volt jelen. A szentélyben volt föllálítva a ravatal, melyet Magyarország cimere és az aradi tizenhárom vértanú arcképe díszített. A ravatal két oldalán öreg 48-as honvédek állottak díszörséget.

A gyászmisén ott voltak: *Damjanich* János övegye, *Csatáry* Lajos és *Borsosky* Soma miniszteri tanácsosok, *Rákosi* Viktor és *Gabányi* Miklós országgyűlési képviselők. *Herman* Ottó, *Lakatos* Miklós, *Magray* ezredes, *Berts* Örnagy, *Bellághy* Imre megyei főjegyző, *Pártos* Béla, *Szentimrey* Kálmán, a honvédmenedékház parancsnoka a menedékház összes veteránjaival, a központi honvéd-választmány tagjai. Fel-tűnt, hogy az egyetemi ifjuság, mely máskor zászló alatt vonult a templomba, az idén elmaradt. A gyász-misést a főoltárnál *Horváth* Jusztin ferencendiek házi-nők mondták. Míse alatt a templomi énekhar régi magyar egyházi énekeket adott elő.

Az *Egyetemi Kör* irodalmi és retorikai osztályai a kör olvasó-termében ünnepi üléssel emlékeztek meg a napról. Az Egyetemi Kör énekkara a Szozatot énekelte. E. *Dónai* Pál elszavalt *Ábrányi* Emil október 6. című költeményét, *Köcskey* Gábor, a szakosztály elnöke ünnepi beszédet mondott, végül *Máday* Gyula alkalmi költeményt szavalt.

Aradon az idén is nagyszabású volt a gyász-ünnepe. Bár szakadt az eső, óriási közönség gyűlt össze a városkázban. Ott voltak a budapesti és kolozsvári egyetemek, a nagyváradi és eperjesi jogakadémia ifjuságának küldöttei, sok más vidéki küldöttséggel, az összes határunk *Uródn* Iván főispánnal, az egyesületek és az aradi iskolák ifjusága. A város-házáról az ünneplő közönség a gyászlobogós házak között a vértanuk szobrához vonult. A menet élén hat lovas kőrös haladt. A vértanuk szobra előtt ravatal állott, körülötte tizenhárom oszlop naita-lággal a tetején. A ravatal előtt *Csik* Örnagy minorita rendfőnök az összes minoriták segédkezesével gyászmisét mondott. A dalárkák énekeltek, *Bartók* Lajos elszavalt ódáját. *Várassy* Lajos helyettes megjelent pedig hazafias beszéd kíséretében letette a város koszorúját. A szentáruslat koszorúját *Csik* László, a budapesti egyetemlé *Morelli* Ferenc tette le. Azután az ünneplő közönség kivonult a veszélyhelyez, ahol a dalárkák énekeltek és *Zúli* Gyula elszavalt *Gabányi* ódáját, mire a város, az egyetemek, főiskolák, testületek, iskolák és egyesületek megkoszorúzták az obelisztet. Este a színházban diszeloadás volt.

Pozsonyban a ferencendiek templomában gyász-mise volt melyen a jogakadémiai ifjuság testületileg megjelent. Nagy közönség volt a templomban. Este a városi színházban diszeloadást tartottak.

— **Üdvariasság és előzékenység.** Ha másutt történt volna az alábbi eset, nem szabadna elhinni. Így azonban, mivel Franciaországban, az udvariasság és előzékenység hazájában történt, bátran el lehet hinni az utolsó szóig.

Faremontier község gyermekei nemsokára megismerik az általános választói jog áldásait. A faremontieri önkéntes túzóltók közt ugyanis volt egy öreg bácsika, szép fehér szakállal, mosolygó szemmel s mindig büszke tartással. Mikor szép, piros esíkos nadrágjában kivonult a túzóltó-sereg élén, úgy lépkedett a trombita-szóra, mint egy fiatal legénynek s nagyon örült, ha a kis gyermekek csatlakoztak a sereghöz. Ez az öreg bácsika, akinek két nagy dolog volt csak a világon, a túzóltó: parádé és a kis gyermekek, most meghalt s a következő végrendeletet tette:

— Vagyonom évi kamataiból pedig tüntessék ki azt a kis faremontieri fiúskát és leánykát, aki az esztendő folyamán a legudvariassabbnak és legelőzékenyebbnek bizonyult. A gyermekek szavazának le s akire a legtöbb szavazat esik, annak adják vagyonom évi kamatait.

Ez a végrendeletkező nem is olyan operett-figura, hanem inkább egy mosolygó filozófus.

— **A hotel-tulajdonos.** II. Lipót tudvalegleg nagyszerű üzletember. Eddig minden válalata fényesen sikerült s hogy többet ne említsünk, a Kongó-vállalatot elvesztette az egész vagyonát. Most, a gyász óráiban sem nyugszik jeles üzleti kedve s a napokban fölsapott szállótulajdonosnak. Megvette a brüsszeli Bellevue-hotelt s szakértők állítása szerint nagyon jó üzletet csinált. Azt is írják s biztosítanak felőle mindenkit, hogy az új hotelier, akit fájdalmasan nélkülöztek a vendéglátók kongresszusán, nagyon udvarias lesz s senki elől nem fogja elállni a küszöböt s egyetlen vendégét sem fogja fölszólítani, hogy tüstént hagyja el Brüsszelt. Erdekes, hogy a király milyen szerencsésen egyesíti magában az udvarias hotelier-k s az udvariatlan királyok tulajdonosait.

— **A óár utazása.** Jaltából jelentik, hogy Miklós óár és családja a Standard-yachtot tegnap odaérkezett s tovább utazott Livádiába.

— **Rendjeles Gődöllőn.** IV. Ferdinánd toscanai nagyherceg már évtizedek óta minden őszién felkeresi Gődöllőt, ahol mint királyunk vendége vadászattal szórakozik. A nagyherceg tegnapielőtt a király névnapja alkalmából magához kérte a gödöllőiéket közül azokat, akiknek szolgálatait ott-jődésze alatt igénybe szokta venni s báró Lúten kamarása utján rendjeleket küldte ki az illetőket. Kapcsy Vilmos főszolgabíró, Galle Antal várkapitány, Nick Ede főszolgabíró és Pirkner Ernő erdőtanácsos a toscanai Lipót-herceg keresztségét, Lénárd Pál csendőrszázados és Egedy Lajos állomás főnök a toscanai érdemkeresztet, Lépart csendőrfővezető pedig a toscanai érdemet kapta. A gödöllőiéket közül eddig csak Petter Hubertnek, Bajcsán Jánosnak, Ripka Ferencnek és dr. Tegze Lajosnak volt toscanai kitüntetés.

— **A kassai új hadtestparancsnok.** Belsőből jelentik, hogy Pokorny Herman lovassági tábornok, a kassai 6-dik hadtest parancsnoka legközelebb nyugalmomba vonul s helyébe Mertens altbornagyot, az olmitzi ötödik gyalogezred hadosztály-parancsnokát fogják kinevezni.

— **Kilépés a diákszövetségből.** A Corda Fratres Velencében hozott magyarellenes határozata folytán Wlassics Tibor, az Erő főszervezője, ma a következő levelet intézte a Corda Fratres magyar osztyálynak elnökségéhez:

Azon államiságunkat, magyar hazánkat mélyen sértő határozat után, melyet a velencei csonka olasz-román diákszövetség a Corda Fratres diákszövetség tagjaira nézve kötelező alapszabály gyanánt meghozott, hazafias érzésem tiltja, hogy továbbra is ezen nemzetközi diákszövetség kötelékében maradjak.

Indítatva érzem tehát magamat, hogy a Corda Fratres diákszövetség konzuli tisztéről lemondjak. A szerkesztésem alatt megjelenő Erő egyetemi hetilapnak, a Corda Fratres magyar osztyálynak hivatalos lapj jellegéről is ezennel lemondok.

Hazafias üdvözléssel Wlassics Tibor, az Erő főszervezője.

A Corda Fratres megszünt magyar osztyálynak egyik volt konzula ezekben adja a helyes jellemzését a mostani diákszövetségnek:

— Mi is tulajdonképpen most a Corda Fratres egyesület? Diákszövetség volna, de nemzetiségi igazgató büvőhélye, a tudomány szolgálatá, de nem foglalkozik vele. A magyar diákság azért szakított meg velük minden érintkezést.

— **Házasság.** Kislődi Hollán Miklós, Hollán Sándor miniszteri tanácsos fia tegnap vezette oltárhoz a gubaosi uradalom házi kápolnájában Beér Mariát, lovag Beér Vilmos nyugalmazott ós. és kir. százasos leányát. Tanúk voltak Rutkai Rózsa Péter udvari tanácsos és belügyi Baross Géza miniszteri osztyálynag.

Dr. Tholl József kir. törvényszéki albiró e hó 11-ikén délután 12 órakor a III. kerületi újkerületi római katolikus templomban oltárhoz vezető Zsoltds Margit kasszonyt, dr. Zsoltds Károly takarékpénztári vezetőtárk leányát.

— **A bécsi mentő-egyesület.** A bécsi mentő-egyesület főorvosa, Pauer György lemondott állásáról s súlyos vádakat emelt az egyesület vezetője, Hinterberger igazgató ellen. A mentő-egyesület igazgatója ma több lapban nyilatkozatot tesz közlé, melyben kijelenti, hogy dr. Pauer vádaskodásait a bíróság elé viszi s így alkalmat ad arra, hogy a főorvos, ha tud, bizonyítson ellene.

— **A bankhivatalnok.** Nem is egy akármilyen bankhivatalnokról van szó, hanem arról a bankhivatalnokról, akiben megvan a pályája tisztelése s a pénzüzet nagyszerűségének elismerése. A bankhivatalnokot, Hohemlohe hercegnék hívják, akit az atyja, a nagynevű német hercegi család mostani feje, Newyorkba küldött, hogy megtanulja a bankár mesterségét. A fiatal hercegné-bankár nagyon érdekesen nyilatkozott pályájáról s egy újságíró előtt következőképpen mondta:

— Nem ismerem Amerikában olyan pályát, amelyen egy herceg könnyebben boldogulna, mint más. S ha más boldogulhat a bankár pályáján, miért nem boldogulhatna egy herceg. Ami a foglalkozás nemességét illeti, én többre becsülök egy pénzkirályt, mint egy királyi udvari herceget. Így beszél egy európai herceg, ha amerikai iskolába jár.

— **Ingentej.** Az ingyentejostás intézménye erőben egyre gyarapodván, a kisdédek ápolása terén igen áldásos működést fejt ki. Ez év július elseje óta október elsejéig 140.000 adag pasteurizált tejet osztottak ki az anyák közt, akik azzal csecsemőiket a tejesztő helyiségekben, részint otthon táplálták. Olyan asszonyoknak, akik napszamba járnak és így nem vihetik gyermekeiket a tejesztőba, hazaküldik a tejet. Természetes, hogy az intézetbe hozott gyermekek nagy része beteg. Amint a szorgosan vezetett statisztikai följegyzésekből kiderül, a tejesztőba hozott gyermekek nagy részét orvosok küldték a tejesztőba, az összes számnak mintegy harmad-részt dr. Deutsch Ernő intézeti orvos kezelte, és ahol szükséges volt, vagy gyermekkorába küldte vagy orvosszerekkel látta el. A súlyellenőrzés mutatja, hogy az így ápolat gyermekek súlyban rövid idő múlva jelentékenyen gyarapodnak, ami különben még annak is tulajdonítható, hogy az anyák alapos kioktatást nyertek gyermekeik ápolására. A kisdédapólas intézményét össze fogják kötni a 10 éves korig való gyermekek részére való tejesztással. Behozták ugyanis azt a praktikus intézkedést, hogy azoknak a kicsinyeknek, akiknek már nincs szükségük a pasteurizált teje, közönséges tejet adnak. A jövőben azok az anyák, akik maguk is ápolat és táplálékot igényelnek, hogy gyermekeiket táplálhassák, szintén kapnak majd megfelelő mennyiségű tejet. Azonfelül hetenkint népszerű előadásokat tartanak a tejesztőban és könyveket is terjesztnek a nép között, amelyek a gyermekápolás körül követendő egészségügyi rendszabályokat tárgyalják. London, Hull és Budapest a kontinens három városa, ahol az ingyentejostást behozták. Az eredmény mindenütt fényes és dicsőségére válik a haladó humanizmusnak.

— **Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága** ma tartotta dr. Meskó Sándor főispán előnkéte alatt rendes ózi közgyűlést. A költségvetés tárgyalása alkalmával Szekrényy Lajos bizottsági tag támogatást intézett Tavay Lajos alispán ellen és bizalmatlansági indítványt adott be. Ez azonban oly kevéssé volt megkövetelt, hogy az indítványozón kívül még csak egyetlen bizottsági tag szavazott mellette. A közgyűlés lekesen tünnetelt a népszerű fiatal alispán mellett. A kulturálpra, a megyei tiszti nyugdíjalapra, a községyi jegyzői és végre a munkásség-álapra a közgyűlés 12%-os pótdót szavazott meg.

— **Láttaatlan ágyuk.** Londonból jelentik, hogy Aldersdotban kísérletek történtek szivárványszínűre (vörös-sárga-lakék) festett tábori ágyukkal. A kísérletek fényes eredménnyel jártak. A befestett ágyuk már kisebb távolságból nem voltak láthatók; nagyobb távolságból pedig még kímárlésszűkekkol sem voltak felleldezhetőek, úgy hogy 1000 yardnyi távolságban az útegetek kereső legénység elovagolt mellettük, a nélkül, hogy az ágyukat észrevette volna. A kísérleteket folytatták.

— **Elhallozás.** Bokody Antal, a magyar színművészet egyik legrégebb és legvirágzóbb tagját nagy részvét mellett temették el tegnap Békás-Csabán. A ravatal a színházban volt ismétlítés s öltötte Koven lelkész mondott szép búcsuzató beszédet. Uána Benedek Gyula a színtársulat, Hidvegyi Ernő az Országos Színészegyesület nevében mondtak örök Istenhozzádat a művészenek. A tetemesen részt vett a város közönsége és sok színtársulat küldötte. A sírnál, melynél Könyves Jenő beszélt, a városi cigányzenekarok játszottak.

— **Szentöröczkai Laczkovich Nep. János,** a képviselőház volt főteremtője, tegnap este 69 éves korában meghalt. Temetése az Üllői út 69. sz. a. gyászszobából holnap, kedden délután 1/4 órakor lesz. Az elhunyt népszerű alakja volt a képviselőháznak s egyik legrégebb, legbuzgóbb tisztviselője.

Pognar Dénes nagyváradi ítélőtáblai bíró, Szilágyi Dezső sógora, 68 éves korában meghalt.

— **Mérleg minden házbán.** A fa- és szénkereskedők kocsisai némi csekély kivétellel tág lelkiismeretű férfiak s nemkülönbön azok a zsákhordók is, akik elkísérik útjára a szénkereszt. Megdöglőják a szénét és a fát s egy kis kiterővel a maguk orgazdikáknál rakják le a kocsi-teher egy részét. A megrendelő csak azt a maradvékot kapja, amit ők a kocsiá hagyani kegyeskednek s a kocsi urak palinkája kedvéért megkárosodik a publikum. Fizeti a szénért, fért az egész súlyt és kapja a háromnegyed részét a megfizetett tüzelőnek. Ezért aztán természetesen egymást éri a rendőrségnél a sok panasz, tenni azonban rendosen semmit se lehet a becsapott publikum érdekében, mert a kocsiá tagad és a megrendelő nem tud bizonyítani. Hogy azonban valami mégis történjék a visszaélések megállítására legalább a jövőben s ne legyen annyira kiszolgáltatva a publikum a kocsiáknak és zsákhordóknak, a főkapitány jó előre figyelmezteti a közönséget arra, hogy ne bízzék meg a szénvásárlásnál a személyzetben. A főkapitány figyelmeztetése így hangzik:

A rendőrközégek kötelességükhöz képest és az e részben ismételen kibocsátott utasításaimra a fát-szén szállítás kocsiákt állandóan figyelemmel kísérik és a lopások megállítására minden lehető törvényes intézkedést megtesznek. A rendőrségnek e részben kifejtett működése azonban csak akkor lesz eredményes, ha maga a nagyközönség is hathatósan támogatja. Ez okból időszerűnek tartom most, a téli évszak közeledtével, a közönséget újbb figyelmeztetni arra, hogy a fa- és szénlopások, valamint a kis mértékben való vásárlásnál tapasztalható egyéb visszaélések megállításának legalkalmasabb módja az, ha a közönség utánmérés által meggyőződik a fa és szén súlyáról. Ismételen ajánlom tehát, hogy minden házbán szerezzenek be e célra alkalmas mérleget, amelynek beszerzési költségeihez a házbéli lakók is bizonyára hozzájárulnak, mert a csekély kiadás bőven megtérül abból a haszonból, amely ezen ültőanyagoknak hiánykellő átvétele által elérhető lesz. Figyelmeztet ezután a főkapitány, hogy a házaló fa- és szénárusoktól ne vásároljanak, mert azok többnyire lopják a tüzelő anyagot. Eltekintve attól, hogy ezek a házalók drága áron seletés árukat adván el, becsapják a vevőt, a törvény intézkedései szerint a bünvádi vizsgálatot az ilyen esetben a vevőkre is kiterjesztik, ami mérhetlen kellemetlenséggel jár. Kéri a főkapitány a közönséget, hogy a tapasztalt súlyhiányról és a lopásokról a tuvarozást teljesítő ellen tessen feljelentést a kerületi kapitányságokon, ahol a visszaélő fa- és szénkereskedők ellen megindítják a megtörő eljárást.

— **Szélahamos báró.** A rendőrség több feljelentés alapján egy elszegényedett bárót nyomoz, aki többrendbeli csalást és óvadéksikkasztást követett el. Báró Purcell Emil a megfolyvedett ember, aki postatitást volt és a kereskedelemügyi minisztériumban a postautalványokat felülvizsgáló számvevőséghez volt beosztva. Ez év elején beadta a lemondását és a minisztériumból végkielégítéssel bocsátották el. A báró, amíg a pénzében tartott, vidáman élt, aztán állást és egyéb pénzügyi irrat nem találva, a szélahamosságra vetemedett. Több felgyűnkkel összejártatva, óvadékos embereket volt fel olyan házbá, amely nem is volt az övé. A keresési-út 88. sz. nagy bérpalota egy rokonának, Szénási Sándornak a tulajdona. Szénási nevében egy levelet hamisított, amelyben a háztulajdonos megbizta őt a házigondnok teendőikkel és felhatalmazta, hogy óvadékos házmeztert alkalmazzon. Ezzel a hamisított levelel több embertől kisebb-nagyobb óvadékokat esalt ki, ami után megszökött. A rendőrségen eddig Köhler János asztalos, akitől 400 koronát és Csönka Bálint, akitől 600 korona óvadékok esalt ki, tettek a szélahamos báró ellen feljelentést. A bárót egy barátja, Bangha Kálmán is feljelentette, akitől a Nemzeti dícsőségünk című diszkönyvet kiosalta, 200 koronáért eladta és a pénzt magával vitte. A rendőrség elrendelte a báró körözését. Báró Purcell Emil Budapesten született, 27 éves. Előbb a Vas-utca 16/a., aztán az Eszterházy-utca 13. számú házbán lakott. Feltűnően széke haju és bajuszu, közép termetű, hosszas aru, magas homlokú. Az orra erősen kiálló.

— **Fővárosi Orzeum.** Talán évek óta nem volt Budapesten színházi előadásnak akkora sikere, mint azoknak az előadásoknak, amelyek most Waldmann Imre Fővárosi Orzeumában folynak. Minden egyes számot nagy tetszés kísért, amely tolotponját az Egy nyugtalan éjjel című némajátéknál nyeri el, amelyet Paul Martineti ad elő a társaságával. E vidám jelenetet, amelyet főszereplője egy részeg ember, aki megzavar egy lakodalmi társaságot, valóban mesteri módon adják elő és a főszereplő, Paul Martineti a szó igazi értelmében: művész. Az est sikeréért még a Fukuhsimas japáni akrobata-társaság és az Egger-Rieser tiroli együttes versenyez egymással és nehéz eldönteni, kie az elsőség. Az utóbbiak például időművelőművészek. A színház minden este egészen megteltek és pedig a legjobb társaságbeli családokkal, amelyek méltó elismeréssel vannak az orzeum jó konyhája és kitény pincője iránt is.

— **A modell sorsa.** Az új parlament gipszmodelljét annak idején nyolcvanezer korona költséggel készítette el a parlament építő-bizottsága s amint illik, a drága modell fölajánlotta a főváros muzeumának. A főváros el is fogadta a modellt. Az értékes műtárggyal ezután már nem volt ok törődni, a főváros volt, nem kellett gondolni. Levittették hát a pincébe, ahol darabokra tört. A negyven ezer forintot ajándék készítők ma a fővárosnál járt s újból megkérdezte, hogy hajlandók-e átvenni a modellt. A tanács most azon tőri a fejét, hogy átvogya-e az ajándékot, melyre nyolcvanezer koronát kellene költenie, ha össze akarná folytatni.

Ime, az első titok a parlament pincéjéből...

— **Fegyelm.** Torontál-vármegye alispánja egy nagykikindai táviratunk szerint, az árvas-éknél észlelt rendellenességek miatt *Bogdán Zsivko* nagykikindai polgármestert, *Majinszky* tanácsnokot és *Rösner* közigyomott fegyelmi eljárás alá helyezte.

— **Az írói álnév.** Nyítráról jelenti tudósítónk: *Lengyel Béla* a *Nyitrai* segédszerkesztője ellen *Markhot* Gyula alispán feljelentést tett a nyitrai rendőrségnél álnév használata és hamis név bejelentése miatt. A rendőrség megidézte *Lengyel* Béliát és kitént, hogy *Lengyel* egy valódi nevet, mint írói nevet bejelentette, amennyiben a bejelentő lapon az állott: *Lengyel Pollák Béla*. A rendőrség mégis megállapította az álnév jogtalan használatát és kibégás miatt *Lengyel* öt korona pénzbüntetésre ítélte. *Lengyel* föllebezett és az ügy a másodfokú kihágási hatóság, vagyis *Markhot* Gyula alispán elé került, aki az ítéletet helybenhagyta. Az alispáni ítéletet megokolása szerint, az írói álnévnek a hatóságok előtti használata nincs megengedve.

— **Az új menetrend.** Az államvasutak új, téli menetrendje alkalmából Kis-Korpadról a következő figyelemreméltó közlekedésügyi szempontból méltányolásra érdemes felszólalást kaptuk:

Tekintetes szerkesztő ur! Mivel a Budapesti Napló minden igaz ügy támogatója, kérem sziveskedjék becses lapjuk nagy nyílvanossága révén az államvasutak igazgatóságának figyelmét a mi vonalunkra irányítani. Az államvasutak igazgatósága folyó hó 1-je óta 17 gyorsvonatú megállóhelyt szüntetett be a budapest-fiumei vonalon, köztük Kis-Korpadot is. Ez pedig a gyorsvonatú személyforgalomban a környék nagyobb üzemeltetőire (mint a 8000 lakossal bíró Nagy-Bajom) nagyon káros hatással van. Ezután ugyanis Bökönye és Osztopán vicinális állomások révén a déli vasutat leszűnik kénytelenek igénybe venni s a környék töltőbirtokosai, kiknek szintén Kis-Korpad az állomásuk, a déli vasutára szorúlnak, mert 8½ órai utat 9 óráig kell az új menetrend szerint bumlizni! A bajon egyesgyedül az segít, ha az 1004. sz. és 1001. sz. gyorsvonatok Kis-Korpadon megállnak. A magyar államvasutak ez épp oly fontos érdeke, mint környékünk utazó-közönségének. Tisztelettel: *Ausferits Viktor*, tanagykörösök.

— **Kiirtotta a családját.** Bécsből jelentik: *Fürchtgott János* ismert bécsi vendéglős ma délelőtti ágyhálóte felelőségét, három gyermekét és azután önmagát. Zilált vagyoni viszonyai indították erre a kétségbeesett tette. *Fürchtgott* négy év előtt nyitotta meg vendéglőjét 100.000 korona tőkével, de az üzlet olyan rosszul ment, hogy sehogysem tudott boldogulni. Két hét előtt egy sörözőgyár 10.000 koronányi kölcsönt ígért *Fürchtgott*nak, ha a sört kizárólag tőle fogja beszerezni. Tegnap azonban a szerencsétlen embert levében értesítették, hogy a kölcsönt nem adják meg. Ez a csapás teljesen lesújtotta *Fürchtgott*ot, akinek ma egy 6000 koronás váltója járt le. A gyilkosságot a cseleld vette észre, amikor reggel a ruhákért akart bemenni gazdájának a hálszobájába.

A rendőri vizsgálat megállapította, hogy *Fürchtgott* két revolverrel lőtt adataira és pár pillanat alatt végzett a szerencsétlennel. *Fürchtgott* passzív 130.000 koronát tesznek ki.

— **A Zagreb balesete.** Fiuméből jelentik: A magyar-horvát hajózási társaság *Zagreb* nevű hajója a castellai osztonárnán zátonyra jutott. A mentésre indult két hajónak sikerült a hajót megmenteni, úgy hogy az csak kisebb sérülést szenvedett. Áruban és személyben nincs kár.

— **Negy tűz Budaeörsön.** Tegnap este 10 óra után a toronyór nagy viláosságot vett észre a budaeörsi határban. A városi tűzörség csak a határig ment, de onnan visszatért. Az önkéntes tűzoltók azonban elmentek Budaeörsre, ahol a vágóhid égett le. Az önkéntes tűzörség reggelig ott maradt.

— **Strájk Nagyváradon.** Nagyváradról táviratosszák, hogy az odaváló ács- és kőműves-munkások tegnapi gyűlésükön kimondták a sztrájkot. A munka egy a városháza építésénél, mint másból ma szűnelt. A munkások 33 fillér minimális óradíjat követelnek. A munkaoldók megmondolási időt kértek.

— **Bendfői hírek.** Tegnap este a nyugati pályaudvar érkezési oldaláról ellopták *Wassermann* Adolf egyfogatú bérkosóját. A kocsitolvajt nyomozza a rendőrség. — Ma reggel a rákospalota-újfalusi állomás közelében az egyik vonat halálra gázolta *Molnár*

Lajos czeplédi születésű 29 éves betűszedőt, aki be- rugva támoigolt a sínek között. A holttestet az újpesti halottasházba vitték. — *Tanos* Teréz fővárosi ítanitónő lakását tolvajkúccsal felnyitották és 140 korona készpénzt, 400 villamos jegyet, 2 db. angol ezüst forintost és 100 koronáról kiállított lakarékpenztári könyvet elloptak. — Tolvajkúccsok jártak *Berger* Gábor Gyár-utca 3. számú lakásán, ahonnan nagyobb összeget érő holmit vittek el. — *Stempler* Iona Rózsavata 35. számú bérkereskedésébe is betörték és 1760 koronát érő bört elloptak. A tolvajkúccsokat nyomozza a rendőrség. — *Harangos* Pál 14 éves szabótanono tegnap az István-ut 14. számú házban egy járó leest és a ballább tört. A Rókusban apóliák.

— **Az osztályosorszátek husasa.** Az osztályosorszátek mai húszán tízezer koronát nyert 33240; *Ötözer koronát* 70236 25373 66360 70262 42434; *Kétezer koronát* 12900 20570 77203 13118 26692 41886 42663 88220 94977 82454 10826 21388 30752 65327 29726 46480 9488 11338 26148; *ezzer koronát* 4061 20367 12600 49303 64904 76177 78748 98298 10767 35620 46718 60481 86208 49884 78745 8738 29101 44023 49786 63584 76428 76781 94756 64488 73889 1769 8188 12344 28717 41467 62568 90427 1706 8377 7801 18544 22018 79181 97378 2089 18009 58847 67860 74790 85073 88028 90564 98450; *ötöszáz koronát* 878 1148 18480 20475 36296 85199 770 15631 21904 21579 35784 46496 54525 64332 61747 67156 70826 87697 14 3765 8512 38627 51872 6-229 64739 76871 23727 31799 39959 47742 67930 62980 17242 26029 35091 40038 43489 50342 73303 6983 16908 1951 23-60 89399 46547 61093 74755 77782 1125 27762 48273 5-848 57670 60212 72931 77509 7967 23031 27619 41091 49478 71103 99182 számú sorsjegyek.

(x) **Kávé-, tea- és rum- különlegességek** legolcsóbban kaphatók *Fratteli* Deisinger-égnél Budapest, *Fereniec*-tere, királyi bérpalota. *Raktárak* Fiume, *Triest*.

(x) **Cenz és közvény ellen** hatásban felülmulhatatlan a *Zoltán*-féle kenőcs. Üvegje 2 korona *Zoltán* gyógyszerárban, Budapest, *V. Sétány*-utca és *Szabadság-tér* sarkán.

Zola halála.

Budapest, október 6.

A mai lapok táviratai csak halvány képét adják annak a nagybecsű temetésnek, amely *Zola* halhatatlan emlékének gyászünnepe volt. A sötét-gyölgvái, a reakció képviselői, a véresszájú demagógok mind elnémultak és nyugodtan haladhatott a nép, az írók és művészek serege *Zola* koporsója után, bár *Dreyfus* Alfréd is közvetlen a halottaskocsi mögött lépdelt. *Dreyfus* tudvaleg még szombaton megfogadta *Zoláné* kérésére, hogy távol maradjon a hivatalos gyászünnepelelytől. De mikor *Zoláné* értesült róla, hogy a nacionalista lapok *Dreyfus* távolmaradását e sokat üldözött ember ellen akarják kizsákmányolni és azt írták róla, hogy *Dreyfus* távolmaradása újabb bevallása bűnének, maga beszélt rá az exkapitányt, hogy vegyen részt a temetésen és feloldotta adott szava alól.

— Ezennel meghívom ön — szolt szombaton este az özvegy a férje ravatalánál virrasztó *Dreyfus*hoz — a temetésre és kérem, jelenjen meg a gyászmenetben ön is többi barátaink közt. *Zoláné* beavallotta, hogy tévedett, amidőn azt kívánta, hogy *Dreyfus* ne vegyen részt a temetésen.

A gyászmenetben feltűnt az utolsó napokban sokat emlegetett *Percin* tábornok, a hadügyminisztérium kabinetfőnöke, *Hartmann* alezredes, akinek vallomása a rennesi pörben oly éktelen dühbe hozta a nacionalistákat, *Henri Brisson*, *Demange* ügyvéd, *Dreyfus* első védője, *Edgar Combes*, a miniszterelnök képviselőjében, *Dreyfus* Alfrédné és *Dreyfus* Mathieu. A diszszádat merő véletlenségből *Ollivier* százados vezényelte, ugyanaz a *Dreyfusista* tiszt, aki az exkapitány miatt megverekedett egy nacionalista érzelmű tisztársával.

Kint a temetőben mindenki megbámulta *Dreyfus* korszoruját, amelyen ez a felírás volt:

— *Alfréd Dreyfus* úr *Emile Zola* sémoignage de sa reconnaissance et de son affection (*Dreyfus* Alfréd Zola Emilinek — Hála és szeretete jeléül). A sirnál elmondott gyászbeszédében *Chaumié* közoktatásiügyi miniszter, *Abel Hermant* és *Anatole France* versenyztek a költés és ember dicsőségében. A miniszter bucsuzatója nagyjelentőségű és szörnyen fáj a nacionalistáknak, hogy *Chaumié* ezt mondta:

— A köztársaság kormánya a maga részéről is súlyt helyez arra a tisztességre, hogy részt vesz ebben a gyászünnepeben.

A miniszter aztán dicsőítette *Zolát*, mint az igazság, a humanizmus lánglelkű bajnokát, aki kezdettől fogva annak a küldetésnek szentelte életét, hogy mai társadalmunk tetteiről, szenvedélyeiről szerveiről megindító és igaz képet tárjon elének.

De a kormány tagjának beszédét is messze felülmulta nemcsak oratórizségeinél, de a meggyőződés bátorságánál fogva *Anatole France* ha-

talmas beszéde, méltó arra, hogy minden érző ember elolvassa. Ime, a beszéd:

Uram! *Zola* barátaitól ide szólítva, hogy e sir fölött beszéljek, mindenekelőtt mély tiszteletünk és fájdalomunk hódolatát mutatom be annak az asszonynak, aki negyven éven át életpárja volt neki, aki megosztotta és megkönnyítette első küzdelmeinek a sanyarúságát, aki dicsőségének napjait megvilágosította és öt nehéz és kínos órában lankadatlan odaadásával támogatta.

Uram! *Midőn Zola* Emil iránt barátai nevében lerovom azt a tiszteletet, amelylyel neki tartozunk, elnémítom a magam és az önkő fájdalomát. Nem gyászalodokkal illő ünnepeim azokat, akik nagy emléket hagynak hátra, hanem ifrías dicsőrelelt munkájának és életének.

A *Zola* irodalmi munkája gigász.

Az írók egyesületének élnöke az ímént lendületes szavakban elvenitette fel az önkő osodálata előtt ezt a munkát. A miniszter ur ékesszólóan fejtette ki önkő előtt ennek a munkának szellemi és erkölcsi jelentőségét.

Legyen szabad nekem is vetnem rá egy pillantást.

Uram! *Amidőn* látták, hogy ez a mű mint emelkedik magasra kövénkint, álmélikodással mérték még az ő nagyságát. Osodáltak, bámulták, dicsőretek, gánosolták. A hatalmas írónak (magamról tudom) őszinte és mégis igazságtalan szemrehányásokat tettek. Szidalmazás és dicsőítés hangzott össze-vissza.

Es a mű mind magasabbra és nagyobbra nőtt.

Ma, midőn rengeteg idomát összességükben lehet áttekinteni, fölismerhető a szellem is, amely elölti. A nagy lelkek jószágának ártatlanságának és egyszerűségének a szelleme az. Erkölcsös volt ő bensősőjének legmélyéig. Nyers és erényes kézzel festette a bűnt. Látszólagos pesszimizmusa, az a sötét hangulat, mely munkáinak sok-sok lapjára borul, csak nehezen takarja el az igazi optimizmust és az emberi szellem s az igazság haladásában való állhatatos hitet. Regényeiben, amelyek szociális tanulmányok, erős gyűlölettel ostorozta a dotogtalan, léha társadalmat, a parias és kártékony arisztokraciát, harcolt a pénz hatalma ellen. Népbárát volt ő azon íradozott, hogy megmutassa a népnek a tudatlanság okozta rabszolgaságot, világoasan a szeme elé állítsa a pálnka veszedelmeit, amely ostobává és védelemlen teszi s kiszolgáltatja minden elnyomásnak és minden gyalázatnak. Harcolt a szociális baj ellen mindenütt, ahol csak előtalálta. Ezeket a dolgokat érte az ő nyilatkozata. De utolsó könyveiben egész teljességében nyilvánlatkozott meg az emberiség iránt való írói szerelme. Jobb társadalomnak az érdekében íradozott. Próféta-szemmel látta, hogy e földön tolvást gyarapodó számú ember lenne hivatala a boldogságra. A gondolatra, a tudományra alapította reményét; az új értől, a géptől várta a dologtevő emberiség tokozatos megváltását.

Es a kendőzelen realista olyan művet alkotott, amely csak a *Toisjéval* hasonlítható össze.

Két eszményi város-óriást épített föl a költészet az európai gondolat két legszélös pólusán. Mind a kető a nemeskibűség és béke tanýaja, de a *Toisjé* városa a lemondás városa, a *Zoláé* a munka városa.

Zola még fiatal volt, mikor már learatta a dicsőséget. Békén és hirvenesen élvezte munkájának gyümölcsét, amidőn egyszerre kiragadta magát nyugalmából, a szerette munkából, élete csöndes örömeiből. Koporsó fölött csak komoly és meghibgdatt kifejezésekkel szabad élni, de önkő tudja, uraim, hogy nyugalom csak az igazságosságban és béke csak az igazságban lakozik. Nem a filozófiai igazságról beszéltek én, amely örökös vitázásaink tárgya, hanem arról az erkölcsi igazságról, amelyet mindnyájan föl tudunk fogni, mert érzékeinkkel megfogható, természetünknek megfelelő, úgy hogy a gyermek is megfoghatja a kezével.

Nem leszek árulója az igazságosságnak, amely dicsőernem parancsolja azt, ami dicsőretre érdemes. Nem fogom az igazságot gváva hallgatagságba takarogni, de miért is hallgatnánk? Avagy hallgatnánk-e az rágalmozói?

Csak azt fogom mondani, amit koporsó fölött mondani szabad, és mindent el fogok mondani, amit mondani kell.

Mielőtt arról a harorról szólnék, amelyet *Zola* az igazságért és igazságosságért indított, vajjon hallgat-hatok-e asokról az emberekről, akik minden erejük felhasználást érzé ariatlan embernek a megrotdására? Éres-ték, hogy el vannak veszve, ha ő megmentődik. S a kétségbeesésnek azzal a bátorságával, melyet a félelem serkent, akarták őt agyonynomi. Hogyan vonhatom el őket az önkő tekintete elől, ha meg akarom önkőnek mutatni *Zolát*, amint gyöngén és fegyvertelenül támad ellenök?

Elhallgathatom-e hazugságaikat? Ez amny lenne,

nint elhallgatni az ő hősiességét! Elhallgathatom-e büntetéseket? Ez annyi lenne, mint elhallgatni az ő erényét! Elhallgathatom-e a szidalmakat és rágalmakat, amelyek rászórták? Ez annyi lenne, mint elhallgatni az ő jutalmát és megtisztelést! Elhallgathatom-e a gyalázataikat? Ez annyi lenne, mint elhallgatni az ő dicsőségét!

Azzal a nyugodtsággal és szilárdultsággal, melyet a halál látványa megad, fogom föllevenitoni azoknak a borús napoknak az emléket, midőn az *ünne és a félelem állt a kormány tanácsában*. Ismeretessé kezdett már lenni az elkövetett igazságtalanság, de érezhető volt, hogy olyan nyilvános és titkos erők tartják fenn és védelmezik, hogy a leghatározottabb férfiak is tévováltak. *Azok, akiknek kötelességük vala beszélni, hallgattak*. A legjobbak is, akiknek önmagukat nem volt mit félniük, a pártjokat féltették. A nép, megfélemlítve a szörnyű hazugságoktól, fölbujtva a gyűlöletből dagadó szónoklatoktól, elárultnak hitte magát és tele volt elkeseredéssel.

A közvélemény vezetői sokkal többször legyezgették a tévedést, semhogy reményök lehetett volna arra, hogy most eloszlahatják. A sötétség sűrűbb lett, borús némaság uralkodott. Ekkor írta Zola a köztársaság elnökének, azt a *jól átgondolt rettenetes levelet*, amelyben tudtára adta a világnak a hamisítást és a büntényt.

Hogy mily dühvel támadai rá akkor a büntetéseket és önző pártfogóik, önkéntelen büntársaik, a reakció összes fajtájainak szövetségei pártjai, meg a félrevezetett tömeg: azt jól tudják önök; és látják önök jámborlelkűeket is, akik szent együgyűséggel, oszlatkoztak a megbízott falka undok sokadalmához. Hallották önök a bős ordítást és halálkiáltásokat amelyekkel őt még be a törvény házába is üldözték — *ama hosszú pör alatt, amelyben a tények szándékos nemtudásával, hamis tanúságok alapján, harok csöbötése mellett időkelték*.

Am mondják meg azok, akik akkor mellette álltak és veszedelmeiben osztoztak, vajjon zudult-e valaha több szidalom egy igaz emberre és mondják meg azt is, hogy ő milyen törhetetlenséggel viselte el ezeket. Mondják meg, vajjon az ő erővel teljes jósága, férfias részvéte, fájdalom egyetlenegyszer is megtagadta-e magát és vajjon állhatatosságát megrendítette-e mindez?

Azokban a gonosztevő napokban sok jó polgár kétségbeesett a hara megmonthatósága és Franciaország erkölcsi sorsa felől. Nemesak hogy a mai rend republikánus védelmezői voltak leverve; de e fennálló rend legszántabb ellenségeinek egyike, egy engesztelhetetlen szocialista erre a keserű ölkiallításra fakadt: Ha a mai társadalom annyire romlott, akkor mooskos romjai még csak alaptörmelékkül sem szolgáltathatnak egy új társadalom számára! Igazságosság és becsület, de maga a gondolkodás is — minden elveszettnek látszott.

És minden megmentődött!

Zola nemesak egy jogszolgáltatási tévedést leplezett le, hanem napfényre hozta a hatalom és elnyomás egyesült erőinek összeesküvését is, amelyek azért állottak össze, hogy megöljék Franciaországban az igazságot, a köztársasági eszmét és a szabad gondolkodást. *As ő bátor szava fölbeszélte Franciaországot, Tettének következményei kiszámíthatatlanok.*

Hatalmas erővel és lenséggel bontakoznak ki ma; hatásai a végtelenbe terjednek; a szociális igazságnak oly mozgalmát váltották, amelynek megállása nem lézzen. A dolgok új rendje bontakozik ki belőlök, jobb igazságosságon és az összesek jogainak mélyebb fölismerésén alapulva.

Urain! Csupán egy ország van az egész vitágon, amelyben ezek a nagy dolgok végbe voltak vihetők. Mily csodálatraméltó ennek a mi hazánknak a génusz! Mily szép Franciaországnak a lelke, mely az elmúlt évszázadokban Európát és a világot megoktatta a jogra. Franciaország az ékes józanésznek (*raison ornée*) és a nemes gondolatoknak az országa, az igazságos bírák és emberies bölcselők országa, hogy Turgotnak, egy Montesquieunak, egy Voltairének, egy Malsherbnesnek a hazája. Zola nagy érdemet szerzett a hazája körül, amidőn nem esett kétségbe a földi, hogy van igazság Franciaországban.

Ne szánjuk őt, hogy kitaró volt és szenvedett. Irigyejük. Dicsősége a szidalmaknak legmerészebb halmozatán épült föl, amelyet batorság, tudatlanság és gonoszság valaha összehordott — és föllehetetlen magasságra emelkedik.

Irigyejük őt: gúgázi művel és nagy tettel vált becsületőre hazájának és a világnak. Irigyejük őt: sorsa és szive nagyra emelte; momentumává lett az emberi lelkiismeretnek.

Páris, október 6.

A nacionalista lapok el vannak káppéva a fölött, hogy Dreyfus mégis el mert Zola temetésére menni. A *Libre Parole*, amely a meghalt

Zolát ismét piszkos jelzőkkel halmozza el, Dreyfust nem említi meg. Rochefort lapja egy sorban emlékszik meg róla, s alig akarja elhinni, hogy Dreyfus ott volt. A *Gaulois* azaz vádolja Dreyfust, hogy Lépine rendőrőrnököt félrevezette s nem teljesítette azt a kötelességet, amelyre vállalkozott. A *Figaro* csak mellelleg említi meg azt a hatalmas beszédet, melyet Anatole France mondott a sirnál. Ugy látszik, hogy ez a beszéd lidérenyomásként nehezedik az egész nacionalista sajtóra.

Páris, október 6.

Ezer meg ezer ember járt ma Zola frissen halott sirja körül, amelyen négy méternyi magasságban halmozták fel a koszorukat. A szallagokat levették róluk s átadták Zoának.

A semmitűzők ügyessége egy vidéki lap kérdésére levelében a következőket írta:

Csak türelem! Ha egy embernek az ártatlanságáról és becsületéről van szó, akkor az igazságszolgáltatás nem ismer elévülést és a törvény nevében ki fogja mondani Dreyfus rehabilitációját a történelem ellenére. Az a nap lesz aztán Zola megdicsőülésének, Dreyfus, az igazság és Franciaország feltámadásának a napja.

(Egy párbaj.)

Páris, október 6.

Percin tábornoknak ma *Poloné* nacionalista újságíróval párbaja volt, amelyben könnyebb sebet kapott. A párbaj oka arra a levélváltásra vezendő vissza, melyet Percin tábornok *Castellane* gróffal folytatott. Percin ugyanis a következő levelet írta a grófnak:

— Amidőn ön tegnapi levelemet hézagosan közölte, egyuttal elferdítette értelmét. En nem találkoztam Dreyfus Alfrédde és így nem foghattam vele kezét és nem is utasíthattam vissza. Nem fogadom el azt a tetszést, amelyben eljárásomat részesíti és én nem ismerem el önnek azt a képességét, hogy engem megítéljen. Csak egyedül ön vette komolyan a zsidó renegát Gaston *Poloné* jelentését a *Gaulois*ban.

El véli a következőben provokálta *Poloné* Percin tábornokot.

Belépési nyilatkozat

Várad Zsigmond urnak.

Már megint kitalált valamit a vidék, amihez mi Budapest nem jutottunk el. Pedig hát mi volnánk az országnak nemesak a szive, hanem az esze is. Vagy talán egyik se. Kezdek rájönni erre. Okos ember az, aki a vidéki központokt lelkedik s kitélepteni óhajt innen sok mindent. Egészségesebb levegőre. Ez a Budapest nevezetű taposómalom rettenetesen megviseli az embereket. Itt már voltaképpen csak az gondolkozik a napnak bizonyos óráiban, akit a gondolkodásért megfizetnek. A nagyvárosi élettel, a tömegérettel vele jár valami álami állati lustaság. Dolgozik az ember, amíg hajtják, aztán meg kérdőzik. Rettenetesen igénybe veszi az embereket az élet gondja s arra már nem igen jut az érdeklődéséből, ami nem függ szorosan össze a kenyér kérdéssel. Egész csomó emberről tudok, akinek a munkája után nem kell se muzsika, se könyv, se színház, semmi, csak ülés. Sokáig ül és hallgatni egyfolytában. No meg aztán az érte igentudunk rájönni sok okos dolgra, mert nem találuk meg egymást. A mi utcaink nem összevezetnek bennünket, hanem szerte-szét. A vidéken pedig minden ut belefut a piacba, az érdeklődés kelős közepébe. S az emberek mind ismerik egymást. Tudják, hogy kire lehet számítani és kire nem. Nem kell kísérletezniök. Biztosra mennek az emberek megítélésében. Kis városban nem lehet komédiát játszani érzéssel, tudással. A község kioldit mindenkit a visszajára is és megmutatja a belső mivoltát. Köztünk Budapesten tisztes szerepet játszik egész sora a sarlatánoknak, akiket hirtelen megismert és kiüldözött magából a vidék. Mi kalapot emelünk előttük, odalenn meg az ő közbűntűket se fogadták el. A kis közönségben van a vidék ereje s ez a biztosíték arra is, hogy amit a vidéken kezdeményeznek, az tartósabb munka, mint ami a mi szerte-húzó sokaságunkban születik.

Nagyváradon megalakult a párbajellenes liga. Nemrégiben egy ember életveszélyes megebesített párbajban egy másik embert és pedig olyan ok miatt, ami teljességgel nem elég súlyos arra, hogy emberhalál legyen a büntetés vagy az elégtétel benne. Talán legazemberezték egymást vagy egy kis hirlapi polemia mérgezett el közöttük odáig, hogy verekedés lett belőle. Elég az, hogy verekedtek s miután az egyik fél elégtételt adott, a másik meg kapott, most csak nem tudjuk igazán, hogy ki az, aki nem gazember, vagy ki az, akiben több volt a hæv, mint

az igazság. A bíró, az armányos bíró, akiehez fordulni éppen azért nem mindig kívánatos — első sorban ezt kutatta volna ki. A pisztolygolyó azonban nem törődik effélével. Befelőrődik vagy egy fa derekába a tethelyen, vagy azt a bizonyos levegőbeli lyukat lövi ki, vagy pedig az emberi testen üt nyílást, ami bár nem olyan széles, mint egy templomajtó s nem olyan mély, mint egy kut, éppen elég annak, aki kapja. És az ügy elintéztetett. A törvény elé már csak tilos lovagiaskodásért kerülnek esetleg a gavalérok, arról pedig szó se szabad hogy essék, hogy ki a kettő közül a kovésbé gavallér. A fontos pedig ez, mert végre is csak más mértékkel kell, hogy mérjem azt az urat, aki a kettő közül tisztességes ember, mint a másikat. A párbaj pedig nemesak, hogy nem megoldás, hanem a kérdésnek olyan begubózása, amit nekem, harmadik embernek lebonyolítani már nem is áll módomban, miután ők ketten végeztek egymással. S csupa megpofozott, legazemberezték ural kel élnem azért, mert lovaggá lettek a párbaj révén. Sőt a párbaj arra is jó, hogy, aki már semmitéle forumtól nem várhatja a maga tételt becsületének megfoltozását, menedéket keressen benne. Iksz megvívott vele. Iksz József, a gavallér — és ezzel gavalérrá vált Ipszilon is, akiről pedig jöhszemileg nem merné kiállítani senki a gavallér-bizonyítványt. A párbaj a svihakok célszerűségi mentvára. A legrosszabb esetben, ha már nagyon sokat suttog a világ és mindenféle kellemtelenség meg lehet húzódni benne és a löréséket át kiöltögetheti a nyelvet az ugynevezett közvéleményre a vítész. Rehabilitál, fölment, glóriába pakol olyan firmákat, akikre nézve nagyon kellemtelen volna az, ha a bíró kihallgatna egy csomó tanut. És ha a svihaknak szerencsése van, még embert is ölhet. Ul érte vagy két hetet. A regényeivel, újságjaival, kabriász-kartyájával, sűrűvel, borával bevonulva az államlögházba. S a kucsomót zörgető tömlőtaró reggel négyesre puólva adja be a cipőjét és azt mondja neki: — Jöreggelt a nagyságos urnak. Hogy tetszett aludni? — Az asszonyok pedig a retenthetetlent látják benne, a földütlelki melanccholitikus hóst, aki ime a becsülete miatt kénytelen volt ölni. Micsoda nagyság lakozhatik ebben a porhüvelyben... Micsoda utálatos csöppesség e mellett a derék, becsületes Klein ur, a kicsi ember, aki csak dolgozik. Csak becsületes ember és egyéb semmi. Vagy az egyéb olyan zérusok tömege, akik udvarias, előzékeny, jónevelésű, derék emberek és sohase költöttek még bele senkibe. Ő az asszonyokban nagy a romantika, a hajlandóság arra, hogy nem az élet, hanem a párbajmezők küzdélmeiben keressék a hőstket s ha eljön egyszer az idő, hogy diszkvalifikálják az olyan frátert, aki a társadalmi élet kelless közepében magát tolja föl bírónak a maga dolgában, az asszonyok még mindig hitvány embernek tartják majd azt, aki nem verekedik. Azt hiszem, hogy tízgyermekes családanyák is könnyebben megbocsátanak a férjjeiknek a könnyelműségnek azt a horribilis summáját, hogy holnapra már a kenyértelességnek teszi ki a tíz gyermekét, — miut az a józanságot, hogy bíró elé viszi az ügyét. (Nagyváradi asszonyok, nehegy el méltóztassanak rontani azt, amit bölcsen és férfiasan megcsináltak a nagyváradi férfiak.)

A párbaj, a párbaj... Sokáig tudnám megmagyarázni, hogy micsoda nagy ostobaság, de hiszen tisztában van vele mindenki, csakhogy nem mer kifejezni vele senki. Az ostobaságban van a hatalma, meg abban, hogy nem nagy mesterség. Ért hozzá mindenki s aki egy kicsit nagyképp, jontoskodó és méltóságos, az ezen a téren hirtelen karriert csinál, s körülveszi magát nimbuszszal. Ő az, aki a másodperceket olvassa és elmondja az ezerszer ismételt bevezetés-mintát a viaskodáshoz: Urain, az elégtételadásnak és vevésnek az a módja, a mire önök készülnek, a büntető-törvénykönyvbe ütözkik... Aztán szigoruan: — van önnél valami kemény tárgy? Hát önnél? — Aztán diszkretn mosolyog, ha kikérdezik, hogy hát mi is történt — s mig szörnyen ostoba figura, akkora intelligenciával, amivel bankszolgának nem válnék be, fontos tényezővé válik a város társadalmi életében. A lokális *hentaler*, akinek a működése révén örök titokká válnak néha olyan dolgok is, amelyek nem a párbajkodex, hanem a büntető kodex elbírása alá esnek. Sok zsványunk adta tudniük vissza a társadalmi pozícióját a párbaj, amire tudniük rábocsátanak akarkit is. Annál is inkább, mert a páros viaskodások nagy többsége a segéd urak kedvéért vívatik meg. Diszkociás a városban át, titokzatos robogó fogaton, komor letekeabátos urak benne és a zalunkaterek mögött, természetesen a vidéken, ahol van még zalunkatér és naivitás — leány- és asszony-publikum. Ami este történt, azt már lefevére tudja az egész város s érdekes, megbámúlt embereké válnak a fakkerező urak. Hát csak nem lehet elengedni az alkalmat az ilyen olós dicsőségre. Ha az ember — így szokás ezt mondani mindenütt

— már el van temetve vidéken, hát éljen legalább uri életet. Játsszon szerepet, ismeretese meg magát a bugrisokkal — s verekszik és szekundál a gavallér s ha a korzón sétálva megvizskel a háta, hát az azért van, mert bémulják. Es gyakran szép, légy pillanású szemek, olyanok, amiket gyönyörű kis arcoskákba helyezett el az Isten.

Szánom, bánom... Nem is igaz, inkább csak restellem és ezáltal, egymagamban, a redakció legbelső szobájában, éppen csak magam előtt szégyenlem, hogy én is voltam efféle flakkeres ur. Én, aki nem igen járok flakkeren. De hát ugyan tetszett-e már látni párbajozó embert konflizon? Voltam az is, aki veredekett s az is, aki az órák nézve a másodperceket számolta és ledarálta az urak előtt a duellumhoz illendő sablonokat a büntető-törvénykönyvről, hogy hirtelenében azt kérdezem magamtól, hogy ha olyan bölösen tudtam, hogy a két ur olyan dolgot cselekszik, ami az én hazám törvényeibe ütközik, hát miért mentem oda? S felelek rá öszintén. Mert nem volt meg az erkölcsi bátorságom ahhoz, hogy annak a gavallér embernek, aki az arra illetékes törvényes fórum helyett az én kezembe tette le az ügyet, azt mondjam, hogy: — Uram, ez az én irószobám. A magam dolgát intézem benne. Nincs megbízásom arra, hogy istenitéletben segítsek akkor, amikor a ma már fejlett rend már megcsinálta az ennél sokkal megbízhatóbb emberitéletet. — S még egy öszinteség. Egy kicsit hiu is voltam. Amint hogy ma jól esik, ha azzal biznak meg valami irivalóval, hogy: ezt csak te tudod megírni, ez a te penudának való, úgy jól esett a bizalom, hogy: ime egy ember, aki már holnap esetleg kiterített ember, a kezembe teszi le azt a sorsot, aminek pártatlanul, igazsággal kell ítélkeznem élet és halál lelett.

Másképpen tudnillik már nem párbjáról, hanem gyilkosságról van a való kísérletről volna szó. — És aztán magam se tudtam, hogy voltaképpen mi csoda ügyeket szolgáltam, mint ahogy nem tudják az én mélyen tisztelt szekundáns-lársaim se és senki. A párbaj nem világosságot ad, hanem elhomályosítja még a világosságot is. Nivellál ott, ahol ennek a munkának nincs helye. A két író között tudnillik rendesen nagy a különbség erkölcsi érték dolgában és mégis úgy hagyják el a párbaj színteret, mint egyforma emberek. Jussuk van rá, egyiknek is, másiknak is. Egy perccel előbb egyforma legyvert kaplak a kezükbe és egy elbánásban részesültek.

Ez bizony bátorság és egy kis egyszerű józanosság kell csupán ahhoz, hogy ezt belássa az ember. — Ó vannak esetek, amikben egy férfira nézve föllesleges az, hogy egy bizonyos másik férfi is éljen e világban. Az a férfi például, aki belefekszik abba az ágyba, amelyben az apa gyermekei megszülettek. Ehhez azonban nem kell párbaj, mert az a bizonyos férfi nem méltó arra, hogy velem egyenlő fegyverrel küzdjön ellenem. Annak a ledurranott kutya sorsa jár ki — s nincs az embervilágban az a bimje, de még nősiénje se, aki ne adna igazat ebben az esetben a gyilkosnak. Nem szeretek katonai példákra hivatkozni, mert ez valamiképp még növelné azt a föltételes elbánást, amit velünk, szürke civilekkel szemben gyakorol a katonaság, de ezáltal az igazságom javára van egy eset. A katonák féltékenyen, türelmetlenül és minden fölülkelhetőséggel szigorral ítélkeznek minden olyan küzdelem elbírálásában, ami fegyveres és fegyvertelen ember között folyik le. Már amennyiben ez küzdelemnek mondható. Nem az. Itélet. Néha jogosult, máskor nem. S a katonák, örökké a fegyver markolatát szorító emberek mentettek föl cselekedete minden következtetésétől egy olyan férjet, aki a feleséget fegyvertelen szeretőjét halálra vagdalta. — Ezeknek van érzékük a fegyverjog iránt s tagadhatatlan az, hogy nagyon tudják érteni azt is, hogy mikor esett fölt a férfi becsületén. Igazuk van. Ilyen esetben jogosult az ölés, de nem a párbaj. Az tudnillik soha se jogosult.

Esa még egy esetben jogosult a rögtönös ítélet, a revolvergolyó valakinek a hasába belelőve, vagy az, hogy addig szorítsam annak a valakinek a nyakát, amíg kiszalad belőle az élet. Ha az a valaki po'ofit. Ha az aroom bántja. Azt az aroot, amin semmiféle ruhát nem viselek, amit ledetlenül, az önértetem tisztaságában érintetlenül, szűzen hordok az emberek között. — Kis, hatástendős flam a legnagyobb gyermekem s azt már megtanítottam arra, hogy az ábrázatjára vigyázzon.

Épesszű ember úgy megy neki a párbajnak, hogy: — ott maradok esetleg, de akkor gyalázatos igazságtalanság esett rajtam. A nem épesszű emberekért pedig minek vigyük vásárra a bőrtünket haszontalanul, oél nélkül, sőt inkább a oél rovására, az igazságnak elhallgatására, meggyöztetésünk szerint nemcsak hogy hiábavalóan, hanem tisztára újat huzva a logikus renddel? Ez már igazán túlságos engedelmény a gondolkodó emberek részéről a jól ítélt emberek számára.

Motoszkal ez az igazság valamennyünkben. A párbajért bíróság elé citált emberek valamennyien a társadalmi kényszerrel védekeznek. Hogy mit szolgált volna a meghátrálásához a szomszéd vagy a szomszédasszony — vagy a másik joggyakornok, aki az íródában dolgozik. S e miatt a kérdés miatt nem jutunk el a kérdés becsületes lényegéig. Csak kerülgetjük s dehogy lenne valamelyikünk az első, aki a szemébe kacag annak, aki a tisztessége vagy tisztességtelensége bizonyításul egy szál kardot vagy egy pár töltött pisztolyt ajánl föl. Verekszünk, verekszünk... A vívőtermek szolgálai alattomosan kunogó örömmel várják a nagyság urakat! — a rákospalotai meg — hol is voltunk legutóbb? — valahol Czinkota táján... Igen, az erdőben gondolkozóba esnek a madarak, hogy ne költözzenek-e ki a régi fészekből, mert a pesti urak közül mindig akad egy pár, aki lövöldözni odajár. — Ez bizony bolond állapot és a legbolondabb az egészben az, hogy az állam, a nagy egység megtűri, hogy az egy emberek, a közösségben élő egyedek a maguk kényelme érdekében kivonják magukat az egész számról hozott törvény alól és maguk itéljenek a konfliktusaikban olyan ítélkezéssel, amiben semmi, de tökéletesen semmi erkölcsi alap nincs.

Igazságügyi miniszter ur! Ezeknek a soroknak az írója más újságban és álnév alatt cikket írt arról a visszaélésről, hogy mit csinálnak az államfogházban a nagy urak. Lánczy Leó például, aki a három napig tartó fogságot a maga Nagy János-utcai urai kényelmében töltötte el. — Tauszky özvegye szállította be az uri berendezkedést, hogy ne hiányozzék neki semmi. S ebben a cikkben (Uj Század. Irtá: Sirokkó) azt írtam, hogy a Széll Kálmán kabinetjének végtelenül rokonszenves tagja, Pócs Sándor ez ideig — nem tudni, hogy miért, de valószínűleg azért, mert a mi közjogi helyzetünk olyan, hogy folyton kitélel kell dolgoznunk s a magunk bajának elintézésére nem marad idő — nem csinált nagy dolgokat. Hogy talán nem a nagy koncepció embere. Nagyon okos fej, komoly tudós, nagy jogász, aki azonban nem eléggé egyéniség ahhoz, hogy a maga nivoltát áruházza a jogszolgáltatás minden faktorára. Ezért esbötik meg az, hogy a loháza, a büntetés: tréa. — Most kapva-kapok az alkalmon, hogy visszavonjam azt, amit abban a másik írásban tévedtem. Fővilágosítottak, hogy a kegyelmes ur hatalmas koncepció embere. Maga, segítség és a rendelkezésére álló nagy apparátus felhasználása nélkül csinálta meg az új polgári perrendelést. — Valószínűleg találom, hogy a miniszter ur mindenről tudomást vesz, ami a tevékenységével kapcsolatban van. Bocsnátok kérek azért az esetleges rossz egy-két percért, amit okoztam neki a tájékoztatásommal, hanem ezért aztán a megtért, józanná lett gondolkodó emberek nevében kérem a miniszter urat, hogy: — csináljon valamit a párbajjal. Törvényt a mi büntessen, paragrafust, amitől félni kell. Mert hát a párbajtól nem féltünk. Azért az egy pár öltésért, amivel összevartja a bőrtünket az orvos, bőségesen kárpótol a nimbusz, ami körülvesz atól az órától kezdve, amiben a becsületünk mártírképpen visszafokszunk a városba és a remény, hogy ur rabok leszünk. Ha szerencsénk van, még valami löspánnal is megismerkedhetünk Vácson vagy Szegeden, amely városokat ur bőrtönnel ajándékozta meg a gondviselés.

Addig is azonban, amíg ez elkövetkezik, míg odáig jutnánk, hogy nem mindig csak utána kullongunk a Nyugatnak, de legkülönösebben a szomszéd németnek, a társadalomnak kell valamit csinálni arra való névvel, hogy leszállítsa kissé az amugy is nagyon ocsó párbaj-virtuskodás értékét. Az élet józanosságának kell megmagyarázni azt, hogy a bíró elé állami a becsület kérdését érintő bántalommal nagyobb virtust, mint valami kis léket basztatni a testemen, vagy ha úgy fordul a szerenose, valami kis léket vágni azon az uriemberen, aki szemben áll velem. Es ezzel a kétünk között lefolyt igazságszolgáltatással, a fizikum és az esetleges mérkőzésével nyitva hagyni magát a nagy kérdést, hogy vajjon ki is hát kétünk közül az az ember, akivel a harmadik úgy foghat kezét, hogy nem piszkolja be a maga kezét... Es a társadalomnak magának kell megtanítani az embereket arra, hogy bizonyos esetekben öitünk. De nem ünnepies asszisztenciával, hanem ahogy éppen hozza az alkalom. Pisztolyal, ököllet, marokkal — s aztán megappelláljuk az ítéletünket a polgárokhoz, akik eskü alatt mondják ki reánk az ártatlant vagy a bűnöst. Es ha úgy kell lenni, hát tömlőbe megyünk. Komoly ügyhöz tudnillik az dukái és nem alsós kalabriszt játszó kompánia, ami a gavallér-legyházakban mindig akad.

Nem tudom, hogy Nagyvárad határain kívülről is elfogad-e a liga a tagjaival egyképpen sorsos olyan urakat, akik az ő értelmében akarnak urak lenni. Urak párbaj nélkül, szekundálás nélkül. Olyan urak, akik belátják, hogy az ember pörös fél és bíró egyszerre nem lehet. Különösen nem olyan bíró, aki

számára nincs megírva semmiéle kodex, aki a véletlen szésszélyével itél. Józan urak. — Ha igen, úgy ér a megtért és már régen észretért, de bátorság nélkül való ember, ezennel az általam a liga felhívása alatt szereplő urak közül személyesen csak egyedül ismert Várady Zsigmond nagyváradi fiskális urnak bejelentem, hogy a szövetség tagjainak sorába belépek.

Thury Zoltán.

A strazza.

— Mutatvány drámából. —

(A Nemzeti Színházban most Kemechey és Malouay darabját, a Földet adják. Mint hallom, ez agrárius természetű darab és a merkantilisták minose nek vele megelégedve. Miután oéom, hogy mindenki meg legyen elégedve, elhatároztam, hogy megírom az ellendarabot, mely majd a merkantilistáknak tetszik és az agráriusoknak nem. Darabom címe a Földdel ellentétben A strazza, s ebből a műből, ennek is második felvonásából való az alábbi kis mutatvány.)

XIV. JELENET.

Voltak, Alice, Miksa.

Miksa: Tehát ebből arra kell következtetnem, hogy Jenő egy közönséges ruidresser, aki minden déliben másból ebédel s így tartja fenn magát.

Alice: Ugy van. És atyám, akinek nagykereskedése az idén nagyban felvirágott, mert hisz ön bizonyára tudja, hogy az összes „keresztény fogyasztási szövetkezetek“ a Berényi és Blau-ögnél vásárolják a pipikendőket, nem akart beleegyezni a házasságba.

Miksa: Ah, a pénz! Csak a pénz!

Alice: Ugy van, a pénz!

Miksa: A pénz az élet, a függetlenség, a szabadság és a hatalom. A rimamurányi részvény az erő, az uralom és az erkölcsi súly. A pénz minden!

Alice: Ah! A pénz...

Az öreg Berényi: Was Geld anbelangt...

Alice: (egyszerre): Ah! Magyarul!

Miksa: (egyszerre): Ah! Magyarul!

Alice: Papa magyar földön él, beszéljen magyarul!

Miksa: Oh, igaza van ez angyali nőnek!

Az öreg Berényi: Ami pénzt illet, én azt mondom, ha egyszer sok pénzem van, erősen fölfekszik nekem, hogy mit mond Bécs, én a magyar önállóságért lekszem bele!

Miksa: Igaza van, Berényi ur. Így beszél egy igazi magyar merkantilista!

Alice: Atyám, büszke vagyok rád!

Az öreg Berényi (kedélyesen): Büszkén szeretem a spanyolt.

Az öreg Berényi: És holnap egy diszmagyart csináltasz, ugy-e?

Alice: Igen, papa!

Az öreg Berényi: De még milyet! Én leszek egy diszmagyar!

Es így tovább.

Remélem, hogy darabomnak óriási sikere lesz és hogy a Hazánk erősen meg fogja támadni.

—o.—

Capistráng.

Az angol hadügyi kormány elrendelte, hogy újévtől kezdve az angol kaszárnyákban boszúnesség a capistrángot.

I.

Kilenc óra, sötét este,
Pihen már a baka teste,
Reá száll az álom árnya;
Csendes ház lett a kaszárnya.

Ifju baka, öreg baka,
Nem tiétek az éjszaka;
Hadnagy uré, kapitányé
Meg a kasziros leányé.

Mélyen alszik a közlegény,
Alszik szegény, láradt szegény,
Nem vet szive este lángot,
Elfújták a capistrángot.

II.

Esteledik, haza nem kell menni,
Jó katonának az éjjel semmi,
Es a magyar kaszárnya
Hiába vár ma,
Reggelig kiun marad a katoná.

Kinn marad; hangos a kurta kocsma,
Hangzik a dal, ami nem zsolozsma;
Ma hiába lesne,
Nem fujnak este
És nappal on a cseléd.

III.

Mi lesz ez tán, mi lesz ez tán!
Este capistráng se lesz tán,
Rongyos baka nem megy haza,
És a fegyelem is laza.

Mi lesz nyáron, hogyha este
Műélvezetet keresve
A ligetbe ki-kijárnék.
Elfáradtan, mint egy árnyék.

S benned, rezervista-álom,
Gyönyöröm meg nem találok.
Élvezetem nem lesz tiszta;
Nem alszik a rezervista
És az álma nem vet lángot,
Nem fujnak már capistrángot.

1.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Nemzeti Színház.** Szeretném, ha Budapestben több kegyeletet tanusítának II. Rákóczi Ferenc neves alakja iránt. Ez a nagylelkű fejedelem és később dicsőséggel teljes bujdosó: milliókat érő vagyonát áldozott föl a magyar nemzetért. Valóban megérdemelné, hogy a nemzet viszont egy pár fillért áldozzon olyankor, amikor emlékéit a színpadon föllevenítik. Ha már nincs annyi pénzünk, hogy a hamvait Konstantinápolyból Budapestre hozzuk és az ország szívében — az egész ország dicsőségére — eltemessük a haza legnagyobb fia mellé: legálább arra legyen néhány garasunk, hogy tisztességesen megtöltsük a színházat, amikor ott az ő történetével akarják meghatni és fölemelni a közönség lelkét. Bizony szomorú látvány volt II. Rákóczi Ferenc mai előadásán a Nemzeti Színház nézőtere. Hogy a páholyokból hiányzik az előkelő közönség, ahhoz már hozzá vagyunk szokva. De hogy a földszinten is egész sor üres pad tárongyon ilyenkor, ez a közönyűség kinosan hat az emberre. Színgéti drámája mint darab is jól megkomponált, érdekes történelmi színmű. Hőse pedig II. Rákóczi Ferenc, a magyar történet egyik legfényesebb, legvonzóbb alakja. A dráma minden évben talán egyszer kerül színpadra, csöndes vonatkozással október hatodikára. És a színház nézőtere mégis üresen marad! De az előadókban több volt a pietás, mint a közönségben. Ugy játszottak, annyi tüzzel és ambícióval, mintha nemcsak a mindig hi karzat, hanem a sokszor hálátlan földszint is zsúfolásig tele lett volna. **Jászai Mari**, mint Zrinyi Ilona, felségesen kesergett megretentőnk és elvesztetnek vélt fíval szembem. Egy jelenete van csak, de ez az egy jelenet maga megérdemelné, hogy oszadjára járjon a közönség. **Beregi** finoman jellemezte a jezsuita-ruhában alakoskodó Rákóczit és később nagy lendülettel a nemzeti hőst, aki a jogáért, szabadságáért küzdő magyarság élére áll. **Szacsay** Borcsényije kitünően állítja előnk a szenvedélyes, nagy kaliberű patriotát. **Gál** ezáltal először játszotta Knittelust, a jezsuita-pátert, nagyon karakterisztikusan, elődeiétől eltérő elfogással. Nemesak kedélyesen mókázó jezsuita-páter volt ez, mint a hagyományos Knittelusok. Ravasságában, hízkelkedésében volt valami a ragadozó állat félelmes természetéből. Nemesak feketeszoknyás bohóc volt, hanem igazi jezsuita: a Koloniosok szolgálatkés, veszedelmes eszköze. Ez a szín emelte az alak történelmi értékét. (d. e.)

**** Duncan-táncok a Sötét kamrában.** A Magyar Színház nagyszerű énekes bohóságában, A sötét kamrában, holnap, kedden a tánc- és énekszámok két új betétel gyarapodnak, amelyeknek zenéjét **Bendiner** Nándor, az ösmert kiváló zongoraművész írta **Seelstey** Elza számára. Az első betét: dallamos keringő, **Uray** Dezső szövegével, a másik egy némajátékkal kezdődő táncoktémény, a miss Duncan idillikus modorában, stíluszerű jelmezben. A némajáték szintén **Bendiner** Nándor kompozíciója. A sötét kamra a hét minden estjén színpadon.

**** Vigaszínház.** A Vigaszínházban ma, az aradi vértanúk napján **Kuruc Feja Dávid** kerül színpadra. Főnyes Samu történelmi színműve ezúttal is mély hatást tett a nagyszámú közönségre. Holnapról kezdve a hét minden estjén a **Három gráciát** adják.

**** Kezdetű hét órákor.** Holnapról, e hó 7-étől fogva a **Nemzeti Színház** előadásai, a vasárnapoktól és ünnepektől, azaz a kettős előadások napjait kivéve, mindenkor 7 órákor kezdődnek.

**** Goldmark új operája.** Goldmark Károly nagy zeneszerző hazánkfiának új dalműve, a **Verlíchingeni Götz**, a **M. kir. Operában** fog tudvalegőleg először bemutatásra kerülni. Egyes újságokban olyas híresztelések jelentek meg, mintha a dalmű budapesti bemutatója csak azért előzné meg a bécsi operát, mert ez az utóbbi kislekkel kitűzni a dalmű bemutatásának idejét. Hogy ez a hír mennyire alap nélkül való, azt magának Goldmark Károlynak egy levele bizonyítja, amelyet még az idei nyár elején intézett **Mader** Raoulhoz, a **M. kir. Opera** igazgatójához. Goldmark érdekes levele így hangzik;

Gmunden, jun. 6. 1902.

Kedves Mader ur!
A múlt őszön írt ön nekem a „Götz” első előadása tárgyában. A dolog akkor nem volt még érett. Időközben ez a stádium elérkezett; a dalmű zongorakivonata és partitúrája június 15-ikén sajtó alá megy.

A bécsi opera október 4-ikén, a király nevenapján akarja dalművet színpadra hozni. Hogy ez megtörténhessék, az egész anyagot legkésőbb augusztus 1-sejéig el kellene készítenem, ami azonban nem lehetséges. Ennél fogva csak januárban vagy februárban kerülnek sorra; ezt azonban későnek tartom, mert ismét egy esztendőt vesztelnék. Továbbá meggyőződésem, hogy dalművem önnél a legjobb sikerre találna.

Ha ön nem ígérhetné meg, hogy novemberre kihozza dalművet, akkor első előadására Drezdában lenne, amely szintén kéri. Legkésőbb tízenegyzet nap alatt megkapja a szövegeknyvet, július közepén a zongorakivonatot és szeptember elején a vezérknyvet stb.

Szíves választát várva, szívből üdvözlö az ön igaz hiva
Goldmark Károly.

Goldmark Károlynak ez a levele kétségbevonhatatlanul bizonyítja, hogy a dalmű budapesti bemutatója semminő összefüggésben nincs a bécsi opera magatartásával és az az örvendetes tény, hogy a dalmű először nálunk kerül színpadra, tisztán a **M. Kir. Opera** kitünő igazgatójának, **Mader** Raoulnak az érdeme, aki még a múlt őszön megindította ez iránt a tárgyalásokat Goldmark Károlyal. Minden ezzel ellenkező dolog nem egyéb rosszkaratú híresztelésnél.

**** Népszínház.** Holnap, kedden a **Nebántsvirág** kerül színpadra, a címszerepben **Kury** Klárával. Szerdán az **Adam és Éva**-t, a mult szezon legsikeresebb újdonságainak egyikét adják, amely gyors egymásutánban közel harmincszor töltötte meg a Népszínház nézőterét. Éva—Erette szerepét **Kury** Klára játsza, akinek ez fényes művészi ábrázolása. **Blaha** László, az osztrókön játsza utóljára a **Gyimesi vadivirág** Magdolnáját, egyik kiváló szerepét, amelylyel a darabot ötvennél több előadásához segítette. Pénteken a **Tolonban** és vasárnap délután a **Nániban** lép föl a kiváló művész. A kolozsvári **Mátyás**-szobor leleplezése a kalmából a Népszínházban vasárnap este **Barna** Izsó ünnepi nyitánya után **Szirmai** Imre elszavalja **Balla** Miklós ez alkalomra írt költeményét.

**** Nemzeti Színház.** A Nemzeti Színházban, holnap, kedden **Sardou** **Fedorája** kerül színpadra, a címszerepben **K. Hegyesi** Marival, **Lorisz** Ipanov szerepét **Mihályi** játszsa. A Nemzeti Színház vasárnap **Mátyás** ünnepi estjén **Jókai** Mórnak a szoborleleplezés alkalmára írott prólogját **Fai** Szeréna fogja elszavalni. Délután a **Mátyás** **Ádám** című népszínművet, este Színgéti **Mátyás király** lesz című színművet adják elő.

**** Állandó színház a Városligetben.** **Feld** Zsigmond, a **Városligeti Nyári Színház** igazgatója, mint ismeretes, állandósítani akarja színházában az előadásokat s erre néve kérvényt intézet a fővároshoz. Kérvényében arra ajánkozik, hogy a színházat saját költségén alakítsa át s a mostanihoz élvézett tizenkétezer korona szubvencionál többet sem most nem kér, sem a jövőben kérni nem fog. A színházat ötven évi használatra kéri átengedni és az 1905-ben lejáró szubvencióját már most hat évre kéri meghosszabbítani. A színház terveit már benyújtotta. A közoktatásügyi bizottság ma délután tartott ülésében a javaslatot egyhangulag hozzájárult. **Kirner** Károly elviben hozzájárult ugyan a javaslathoz, de valami módon féltelyleget akarna gyakorlatban a színpadon darabok fölött, nehogy esetleg holmi sikamlós darabokkal rontsák a közönség ízlését. **Dr. Verdy** Károly királyi tanfelügyelő tiltakozott a cenzurának ily alkalmazása ellen. A bizottság végre **Bárcay** tanácsos indítványára abban állapodott meg, hogy az előleges cenzurát kirekeszti, de a tanács utján egy hármás bizottság kiküldését hozza javaslatba, amely a színház működését figyelemmel kíséri, s a szubvenció megszavazása idején tapasztalásairól jelentést tegyen.

**** Király-idillek.** **Bródy** Sándor **Király-idillek** címen új darabot írt a **Nemzeti Színház** számára. Az

új darab három egy elvonásos történelmi színműből áll s az idei szezon során kerül bemutatásra.

**** Fővétel a mesteriskolába.** Tegnap délelőtt nagy sikerrel zongorizált **Sauer** Emil előtt **Márkus** Lily, **Márkus** József ipológármester leánya, aki mint a Nemzeti Zenedének volt növendéke az intézet nyilvános hangversenyén is már több ízben feltűnt virtuóz játékával. **Márkus** Lily három darabot adott elő **Sauer** előtt s a mesternek annyira megtetszett a fiatal művésznek játéka hogy felvetéleit a vezetése alatt álló mesteriskolába kiltatásba helyezte.

**** Az Uránia-Színház szubvenciója.** A közoktatásügyi bizottság ma foglalkozván az Uránia-Színház szubvenciója folytatálagos kiutalványozása iránti kérelmével, elhatározta, hogy a tanácsnak a 2000 korona segélynek ugy a jelen, mint a jövő 1903. évre való megszavazását fogja javasolni.

**** Vidéki színeszet.** **Szalaky** társulata szép sikerrel játszik **Losoncon**. **Atmássy** Iza, a Magyar Színház volt tagja a Loty ezredeseiben, a San-Tobyan és a Postás fiuban játszott. Mindhárom darabban sikerrel. **Szalaky** szerdán mutatkozik be **Miskolcon** új társulatával.

MŰVÉSZET

□ **A Vörösmarty-szobor.** A Vörösmarty-szobor-bizottság ma döntött a szoborra kiírt pályázat dolgában. A bizottság délelőtt 11 órákor gyűlt össze a Városligeti Iparcsarnokban. Az ülésen ott voltak: **Rákosi** Jenő elnök, **Sajó** Aladár jegyző, **Beszterdy** Gyula, **Csajthay** Ferenc, **Cziklay** Lajos, **Dudits** Andor, **Ernst** Lajos, **Erős** Gyula, dr. **Gonda** Dezső, **Hollós** Géza, **Keszler** József, **Kulinyi** Zsigmond, **Lipsey** Ádám, **Loránt** Dezső, **Lyka** Károly, **Margalits** Ede, **Rothauer** Miksa, dr. **Szalay** Mihály, **Szana** Tamás, **Szaimári** Mór és **Vargha** Gyula bizottsági tagok. Az elnök megnyitja után felolvasták a szakértők véleményét. Az elnökség ugyanis a pályázati feltételek értelmében két tag kivánságára szakértői véleményt kért **Hausmann** Alajos és **Schulek** Frigyes műépítőktől és **Sennyey** Károly szobrásztól. A szakértői vélemények meghallgatása után az elnökség a kapott megbízás értelmében javaslatot tett a kategóriába osztás dolgában. Beható és alapos tanácskozás, majd ismételt szemle után megtörtént a kategóriába osztás, amelynek ez az eredménye:

Az I. kategóriába jutott: **Kallós** Ede és **Márkus** Géza, **Ligeti** Miklós és **Bámt** és **Jámbor**, **Róna** József, **Telcs** Ede és **Márkus** Géza, **Tóth** István és **Pogány** Móric pályamunkája.

A II. kategóriába jutott: **Donáth** Gyula, **Jankovich** Gyula és **Vágó** László, **Kiss** György, **Margó** Ede és **Scheer** Izidor, **Rintei** Géza (a lantos minta) munkája. Összesen 5 pályamunka.

A III. kategóriába jutott: **Andrejka** József, **Dunaisky** László, **Füredi** Rikárd, **Griessfelder** János, **Holló** Barnabás és **Vágó** József, **Horvay** János, **Istók** János, **Lutácsy** Lajos, **ijabb Mátray** Lajos, **Prager** Győző, **Sovánka** István, **Szász** Gyula, **Szóchy** Antal, **Székelly** (Singer) Antal, **ijabb Vastagh** György pályamunkája.

A bizottság tehát az eredetileg tervezett 20 díj helyett 25-től ad ki.

Délután 3 órákor ismét összeült a bizottság, hogy döntson a kivétel dolgában; elhatározza, ad-e megbízást a kivétel egyáltalán és kinek és ha nem, miféle módokkal rendel újabb pályázatot. A délutáni ülésen **Kulinyi** Zsigmond és **Szana** Tamás kivételével mindazok megjelentek, akik a délelőtti ülésen ott voltak. Az elnök hosszabb, igen tanulságos megnyilatkozást mondott. A pályázat — ugyan — a tehetség, a képesség nagy tárháza és a lezslő kritika igazságtalan és helytelen. A döntésnél a nemzeti állápontra kell helyezkedni. Nem szabad az ízlésünket külföldi műveken kioscsolt műkritikusok és műbarátok szemüvegén át nézünk. A fődolog az, hogy ne csináltasson meg a bizottság rossz szobrot, de ne is esjen el olyat, amely megérdemi a kivételt. Ha tisztser jobb szobrot kapunk, mint az eddigiek, akkor nagyot haladtunk; ha csak egy sokkal jobbat, akkor is előre jutottunk.

Az elnök megnyitott beszéde után a bizottság ama szándékának adott kifejezést, hogy megbízást öhajt adni a kivételre. Ezután a pályázati feltételek értelmében megtörtént a névszerinti nyílt szavazás, de a megkivánt kétharmad többség egyik pályázó javára sem alakult meg. Az elnök ennek következtében mint határozatot kimondta, hogy megbízást a kivételre ebből a pályázatból a bizottság nem ad, hanem az első kategóriába sorozott öt pályázó között újabb pályázatot hirdet. A pályázat föltételeit pontosan legközelebb határozza meg a bizottság, amely a most pályázott munkák szétosztása dolgában is ugyanakkor intézkedni fog.

Miután az elnökség fölhatalmazást kapott arra, hogy a kategóriákba sorolt művészek tiszteletdíját kiutalványozza, **Margalits** Ede és **Keszler** József a jelenlevők éljenzése között megköszönte az elnöknek a munka irányítását, a tanácskozás pártatlan vezetését,

Nyilttér.

Brüll Irma

IV., Zsibárus-utca 1. szám.

Van szerencsém az előző hölgységgyal és nagyra-becsült vevőimnél tudatni, hogy szokásos párisi és bécsi bevásárlásaimból visszaérkezve, üzletemet az **Észl és téli divat legegységesebb újdonságai**val látam el, melynek megtekintésére tisztelletei felhívom becses figyelmét.

Tapasztalt vászások elkerülése végett kényyszerítő vagyok szives tudomására hozni, hogy **23 év óta fennálló elsőrangú női kalapüzletem** úgy mint eddig, **most is Kizárólag Zsibárus-utca 1. szám alatt** létezik, semmiféle főközlötem nincs és így nem tévesztendő össze egy hasonló nevű üzlettel, melyvel semminemű összeköttetésben nem állok.

Vidékre készséggel küldök 5—6 kalapot választékul.

Lakosztályok központi fűtéssel a

ROYAL-szállóban

a téli hónapokra olcsón bérbeadtnak.

Elsőrangú étkező.

Művészek és nemzetközli vendégek látogatják.
Párisból szerződtetett főszakács.
Exquisit különlegességek. Naponta hangverseny.

(Az e rovat alatt közöltéknek sem tartalmáról, sem alakjáról nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Az Akadémia első ülése.** A Magyar Tudományos Akadémia ma tartotta a nyári szünet után első összes ülést báró **Eötvös Loránt** elnöklete alatt. Az előző üldözöl szavai után **Szily Kálmán** főtitkár tette meg jelentéseit:

Első sorban kegyeletes szavakkal emlékezett meg az Akadémiának a szünet alatt elhunyt tiz tagjáról: **Vadnay Károly, Hajnik Imre, Heller Ágost** rendes tagok, **Ráth Zoltán, Plósa Pál, Steindl Imre, Keleti Gusztáv** levelező tagok, **René de Mauville, Vitkovics Győző, Virchow Rudolf** külföldiokról és **Lindner Ernő** alkönyvtárnokról. Mindeniknek ismerette röviden élettrajzát és jellemző tudományos munkásságát. Az Akadémia az elhunytak emlékéét jegyzőkönyvben örökíti meg és gondoskodni fog emlékszemlékek tartásáról. Beszámolt a főtitkár az Akadémiának a szünet alatt lelelyt irodalmi ünnepeken való képviselteséről, és végül a múlt hó végén leírt pályázatok eredményéről. Az összes ülést az első osztály ülése követte, melyen **Némethy Géza** I. tag volt a felolvasó. **Némethy** „A római elegia viszonya a görögphöz” című értekezésében egy fontos irodalomtörténeti feltevést terjesztett elő. Az értekezés különben előfutára akar lenni egy nagyobb, a római elegiáról szóló monográphiának, melyen **Némethy** jelenleg dolgozik.

Az első osztály ülést zárt ülés követte.

○ **Leánysszemek.** Ily címmel verskötetet adott ki **Ámon Ottó**, akinek ez első kísérlete a poézis terén. A kötetben több csinosan megírt szerelmi vers van, melyeknek főleg könnyedséget és tiszta verselését emeljük ki. A szerzőnek ötletessége és formaérzéke biztatást nyújt a jövőre nézve. A kötethez **Salamon Ödön** íróársunk írt meleghangú előszót.

SPORT

○ **Evezőverseny.** A Sirály evezős-egylet folyó hó 5-én, vasárnap tartotta meg házi versenyt nagy számú és díszes közönség jelenlétében. A verseny pályája 1500 méter volt folyamntében. A verseny eredménye mindvégig érdekes küzdelmek után a következők:

1. Két evezős verseny Első három hajó közül: dr. **Komlós Arthur**, **Komlós Imre**, dr. **Lukács Bernát** (korm.) 2. Skifivereny. Négy versenyző közül első dr. **Lukács Bernát**. 3. Négy evezős- verseny. Négy hajó közül első: dr. **Pickler Ernő** (vezérezvezős), **Komlós Imre**, **Unger Béla**, **Murányi Iván**, dr. **Veigelsberg Viktor** (kormányos). 4. Kétpárevezős- verseny. Három versenyző közül első: **Willoner Zoltán** — dr. **Rácz Jenő**. 5. Nyolc evezős- verseny. Két hajó közül első: dr. **Pickler Ernő** (vezérezvezős), **Komlós Imre**, **Unger Béla**, **Kann Zeigmond**, **Mauthner Alfréd**, **Gellért Lajos**, dr. **Pickler Rezső**, **Kéry Gyula**, dr. **Oppler Emil** (kormányos). A győztesek arany- és ezüstérmeketaptak jutalmul.

○ **Őzsi lövészversenyek.** Az őzsi díj a holt napi délután egyetlen érdekes futama. Jelöltjeink:

- I. **Matchboy** — **Teraskier**.
- II. **Gyopár** — **Boa**.
- III. **Babér** — **Springer ist**.
- IV. **Tud** — **Hamis**.
- V. **Dávid ist** — **Gomb**.
- VI. **Hamlet** — **Babám**.

○ **A német St. Leger.** Hannoverben ma délután futották le a német St. Legert, amelyet **Hamlikar**, a legjobb német hároméves kanterben nyert meg. A verseny részletes eredménye a következők:

Német St. Leger. Díj 20.000 márká. Távolság 2800 méter. Capt. **Joe Hamlikarja** (Martin E.) első, **Naumann B. Saperloterje** (Warne) második, gr. **Sierstorf Siroccója** (Smith) harmadik. Aztán **Goldini**, **Leizer Mohikaner**, **Don Augusto**, **Irmin**. Kanterben 1/4 hosszal nyerve, 1/2 hosszal 3-ik, 2 hosszal negyedik. Totalizátor: 10 : 13. Hejyre:ogadások : I 10 : 12. II. 10 : 20. III. 10 : 21. **Hamlikar** nyerőnek volt jelenve.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Fűszereszt bosszu.** Különös módon bosszuita meg magát **Rósa Béla** nagybecskereki fűszerkereskedő az ügyvédjén. aki — szerinte — egyik pörében nem járt el a kellő gondossággal s — ez okból el is vesztette. **Rósa** először is kigolyozási indítványt adott be az ügyvéd ellen az odavaló kaszinóban s amikor az indítványt a választmány ad acta tette, körlevélben rontott neki az ügyvédnek. De még ezzel sem elégedett meg, hanem **fajragaszokat** készíttetett, melyeken a bosszu édességét mutató módon kötötte össze a hasznossal. A plakátokra ugyan nem nyomatta ki az ügyvéd nevét, amde az előzményekből mindenki tudta, kirol van szó. Ime a plakát:

Fromage, Ementáli, Limburgi, Parmezán, Ostyepka, Fromage de brie, Óvári csemege, Zimonyi jurtör, Trappista, Alpési turó, Tiroli csemege, Óvári romador, Turó lipiai, Turó kárpái.

Aki e dusan fejszeret raktár itt hirdetett sajtójának csupán kezdőbetűit olvassa, kivéha belőlük a következő kijelentés: **FELFOZTATOTT**. A plakát második sora ugyanily módon a következő értelmet adja: **MEGBOTOTZATOTT**. A harmadik sor: **DISQUALIFIKÁLTATOTT**. A humoros fűszeres mind-ezek után még megjegyzi: **melyeket a legjobb minőségben és a lehető legolcsóbb árak mellett szolgálok ki.**

A meghurotolt ügyvéd sajtópör után keresett elégtételt néhai kilensévi szemben, s a nagybecskereki járásbírótság az élelmes fűszerest el is ítélte 440 korona pénzbüntetésre. A szegedi ítélőtábla a pénzbüntetést 8 napi fogházra változtatta át. A vádlott semmisségi panaszszal élt, melyet **Nedeczky Ödön** bíró előadása alapján ma tárgyalat a Kuria. A vádlottat dr. **Balassa Armin** szegedi ügyvéd védte, a főmagánvádlót dr. **Feléki Béla** képviselte. A Kuria a semmisségi panaszokat helyt adott, a tábla ítéletét átolította s a vádlottat tiz-tiz napi fogházra átváltoztatható 2—200 korona 10- és 8—3 napi fogházra átváltoztatható 60—60 korona mellékbüntetésre ítélte.

§§ **A rákosi csatorna titka.** Érdekes pünör tárgyalását kezdte meg ma a budapesti esküdtbírótság. A rákosi réteken lévő öntöző-csatornában egy férfi főloszlásnak indult holttestere akadtak. Megállapították, hogy a halott **Csissár Imre** huszonnyolc éves jégmunkás, aki január 31-ken nyomtalanul eltűnt. Aznap éjjel összeverekedett **Prekesz János** nevű munkástársával, aki a tanuk állítása szerint alaposan helyben hagyta Csissárt. Azóta nem is látták többé s amikor holttestét megtalálták, a bűntető-törvényszék **Prekeszt** tette felelőssé haláláért és vád alá is helyezte. Az esküdtbírótság tárgyalásán **Prekesz** elmondotta, hogy Csissárt azelőtt sohasem ismerte. Január 31-én este nyolc és kilenc óra között találkozott vele először az Erzsébet királyné-ut 48. számú ház előtt. Csissár akkor részeg fővel aron ültette a vádlottat, azután futásnak eredt. **Prekesz** utána sietett és az Erzsébet királyné-ut 48. számú ház udvarán utólérté és jól elverte. Hogy azután mi történt Csissárral, azt nem tudja. **Zsitvay** Leó az esküdtbírótság elnöke figyelmeztette a vádlottat, hogy a tanuk vallomása szerint csizmasarkával összerugdálta Csissárt, úgy, hogy Csissár eszméletlenül, taán holtan terült el a földön, de a vádlott ezt határozottan tagadta valamint azt is, hogy a holtan lázó embert ő dobta a csatornába. **Magyar István** királyi ügyész a tanuk vallomása alapján halált okozó súlyos testi sértés büntetésének megállapítását kérte. Dr. **Füredi Mór** védőbeszède után az esküdték főnöke, **Czettel Gyula** kihirdette a verdikét, amely két szótöbbséggel íjmentti a vádlottat. A vádlottat, aki hétfő hónapja van vizsgálati fogságban, szabadlábra helyezték.

TÁVIRATOK

Brüsszel, október 6. A francia lapok idevaló értesülések alapján azt írják, hogy a brüsszeli angol követ **Edvárd király** nevében közölte a belga kor-

mánnyal, hogy **Edvárd királyt** kinosan érintette **Lipót királynak** spaii cselekedete és az az elhatározása, hogy nem adja ki gróf **Lónyay Elemernének** azokat a drága ékszereket, amelyeket a királyné neki hagyományozott végrendekezésében. Félhivatalos részről jelentik, hogy ez a szenzációt hajhászó hír nem igaz.

A Reichsrath összehívása.

Bécs, október 6. A K. K. Correspondenz-bureau jelenti: A Reichsrath összehívása legközelebb várható.

Ignatiev Szófiában.

Szófia, október 6. A lakosság vasárnap nagy ovációkat rendezett gróf **Ignatiev** mellett. A sajtó üdvözlí a grótot és felszólítja a macedón mozgalom támogatására. Egy küldöttség **Líbmadiév** tanárnak és a törvényszéki elnöknek vezetésé alatt, ezer lönyí tömegetl kísérvé, az orosz konzulátusra ment s ott üdvözlí feliratot nyújtott át **Ignatievnek**. Líbmadiév beszédet intézett a grórhoz s elmondotta, hogy a negyed század előtt megígért macedón reformokból semmi sem lett, legyen tehát ügyüknek szószólója a cárnál. **Ignatiev** azt válaszolta, hogy a szónok lájő sebet érintett, de legyenek elkészülve arra, hogy a döntő pillanat közeledik.

Véres zavargás Münchenben.

München, október 6. A rendőrség a következő jelentést adta ki: Tegnap egy kocsmai verekezésből kifolyólag két ember letartóztatása alkalmával durva kihágások történtek. A felzgatolt tömeg kövekkel dobta meg a rendőrség házat, sőt lövések is hangzóttak. A rendőrség végre kénytelen volt kivont karddal szétkergetni a tömeget, miközben két embert gyöngén megsebesített. Egy rendőr jelentékenyen megsérült az által, hogy valaki megharapta a kezét.

Tramway-sztrájk.

Zürich, október 6. Genben a közúti vasút alkalmazottainak sztrájkja következtében majdnem teljesen megakadt a közlekedés. A kormány a sztrájkolónak kedvez s emiatt nagy zavargások voltak, úgy hogy katonaságnak kellett közbelépnie. Ma az összes munkás-egyesületek gyűléseket tartanak az általános sztrájk kimondása céljából.

Közzadásági táviratok.

Bécs, október 6. **King** Gyula lovag, a Länderbank igazgatótanácsának tagja, lemondott tisztéről.

Bécs, október 6. (A **Budapesti Napló** telefon-jelentése.) Az ausztriai és magyarországi rendkívül kedvező aratási kilátások következtében a közvetítő kereskedelem meg annak idején tetemes előzetes eladásokba bocsátkozott s amikor a lebonyolítás ideje elérkezett, a szükséges árunak megszerzése családást okozott. A termelők nem voltak hajlandók olcsón eladni s a kínálat általában nagyon csekély volt. Szeptember eleje óta Bécsben csak 2000 met. zabot mondtak fel. Rozsban és búzában nem volt felmondás. A budapesti tőzsdével egyériteimleg az itteni piacon nagy lezedezi vásárlások jelentkeztek s az üzlet általában emelkedő irányzatot követett. Záratkor buza 11, rozs és tengeri 7, zab 13 fillérral javulást tüntetett fel.

Jegyzetelt: Buza ószre 7-75—7-80, buza tavaszra 7-46—7-49, rozs ószre 6-58—6-61, zab ószre 6-04—6-16, zab tavaszra 6-38—6-44 K.

Záratkor buza ószre 7-81—7-29, rozs ószre 6-62—6-61, tengeri szeptember-októberre 6-31—6-30 K.

New-York, Október 6. (Terménytőzsdé.) (Záratk.) **Gyapot:** New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2). Októberre 8,55 (8,71). Januárra 8,68 (8,88). **New-Orleansban** helyben 8 1/2 (8 1/2). — **Petroleum:** Stand white New-Yorkban 7,20 (7,20). Stand white Philadelphában 7,15 (7,15). Refined in Cases 8,60 (8,60). Credit Balances at Oil City 1,22 (1,22). — **Zsír:** Western steam 10,80 (10,65). Rohe és Brothers 11.— (10,90). — **Tengeri iránzata engedő.** — Októberre 67 1/2 (67 1/2). Decemberre 55.— (55 1/2). — Januárra 50 1/2 (50 1/2). **Buza** iránzata engedő. — Píros ózsi helyben —.— (75 1/2). Októberre —.— (—.—). Dec-re 74 1/2 (74 1/2). Januárra —.— (—.—). Márc-ra 74 1/2 (74 1/2). **Gabona** szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — **Kávé:** fair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). — Okt-re 5,20 (5,30). — Januárra 5,45 (5,60). — **Liszt:** Spring Wheat clears 8,10. (8,10). — **Cukor:** 8.— (2 1/2). — **Olj:** 25,02 (25,02). — **Réz:** 11,80—11,70 (11,55—11,70). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, Október 6. (Terménytőzsdé.) (Záratk.) **Buza** iránzata engedő. — Okt-re 68 1/2 (68 1/2). — Dec-re 69 1/2 (70.—). — **Tengeri iránzata engedő.** — Okt-re 60 1/2 (59 1/2). — **Zsír:** Okt-re 10,27 (10,17). — Januárra 9,20 (9,07). — **Szalonna** short clear 11,50 (11,57). — **Sertésbús:** Okt-re 15,87 (15,90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Ujat...!

Hát kimerült az élet már egészen?
Nincs benne többé semmi változat?
Hajós vagyok, vérsze, viharra kézen,
Kinek e nyugvas kin és kárhozat.
A múltból fölmerül egy szin, egy eszme...
Valami mást! Csak ezt ne! ezt ne! ezt ne!
Lehullt virág ez! fonyadt, kéjtelen;
Valami mást! Ezt már mind ösmerem.

Földönfutói népek' s városoknak,
Kiket tudásvágy hajt vagy álom:
Mogostja lelkom vészét úfátoknak
Észak jégén s a forró délszakon.
Reszkette érzem: kúnn a messzeségben
A tengeren, a Szahaán, az égben,
A nadirót a sarki csillagig.
Az Új, a Nagy, a Csodás ott lakik!

Bűbáj hazája! messzi ösmeretlen,
Óh tárd ki már számomra kincsedet!
Föllelni mindazt, ami fölletlen,
Egész valóm ezér' sovány, eped.
Koldús a lét e koldús név körében,
Elsorvadok e téfelen szürkéségen...
Rút a nyomor és nyűg a szerelem...
Valami mást! Ezt már mind ösmerem!

Zempléni Árpád.

+ **Ókori babonák.** A British-Muzeumban egy papyrus-tekercset őriznek, amely tanulságos bepillantást enged a görög-római-egyiptomi világ szellemi életébe. A magikus művészetek gyűjteményes munkája ez, amelynek minden képzelhető esetre és chajlásra megvan a maga megfelelő szere. Így például, aki lehetetlenné akarja tenni, hogy a szakács tűzhez gyujtsen, örökkévid gyökerét rejte el a tűzhelyen; hogy a vén asszony ne lecsoghessen anynyit, apróra vágott lenyófarabkákat kellett a leve-sébe tenni; az ugrándozó rossz szellemele a dél eme klasszikus rovარი ellen hatásos szer volt a tenger vízében megfőzött oleander-levelel. A legérdekesebbek azonban azok a receptek, amelyeknek a boldogtalan szerelmesek baját kellett enyhíteniük. Ezekben ugyancsak nagy a választék. Az erre vonatkozó varázsszeretek egyike ez volt: egy tengeri kagylóra ráőstenni a typhon nevű állatot, aztán bedobni egy melegfürdő kályhájába ezekkel a szavakkal:

— Hozd el nekem Soundst, Soundso leányát a mai nap ez órájában, szivében és lelkében szerelmi lánggal. Rögön, rögön! Gyorsan, gyorsan!

Egy másik, különösen hatásosnak tartott szer az volt, hogy a szerelmes egy bádoglapra fölirta:

— Rendeljétek el, hogy Soundso szeressen engem!

A lemezt aztán a tengerbe kellett vetni. Az eszköz, amelyvel ezt a fölírást a lemezre kellett véteni, egy zátonyra került hajó egyik részöge volt. Egy harmadik szer értelmében ezt kellene írni egy bádoglapra:

— Idézlek téged, a nagy Obakhiosnál!
Ezt aztán egy őviskerítésre kellett tűzni. Aki ezekkel a szerekkel nem égedett meg, még hatósa-bb szerek is állottak rendelkezésre, hogy szerel-mesét magához láncolja. Így elrendelhetette valamelyik álmatlan éjszakan, miközben egy tengerparti kagylóra föl is írta a kivánságát:

— Maradjon álmatlan Soundso, Soundso leánya ez éjszakan!

Megjelenetett továbbá kedvese álmaiban is. Ez esetben több ízben így kellett szólania a maga házi lámpájához:

— Lásson engem Soundso, ki Soundsolól szále-tett, az álmaiban. Rögön, rögön! Gyorsan, gyorsan!
Az álmodkal egyébként más volt a helyzet. A babona fölírásai az álomjelenségek voltak az ókorban. Már a legrégibb időkben valóságos művé-szette fejlődött az álomfejtés és az ásatásoknál föl-színre került leletek bizonyítják, hogy ezek főleg Egyiptomban voltak nagy mértékben elterjedve.

+ **Vasuti kocsik hűtése.** Külföldi közlekedés-ügyi körök komolyan foglalkoznak azzal a tervvel, hogy a vasuti kocsikat nyáron hűteni fogják. Egy német szaklap szerint a jelenlegi gőzfűtési berendezés csekély átalakításával előnyösen vihető keresztül a vasuti személyszállító kocsik nyáron való hűtésének kérdése. A lehűtőt levegő a meglevő gázcsöveken áthaladva hűtené le a kocsikat. A hideg levegő elő-állítására egy kis 1-5 lóerős ammoniak-gép szolgálna és a hűtők szabályozása a kocsikban levő emelőkarok-kal történnék.

+ **Kutyatemetés.** Chicagóban történt. Mubbs, a híres táncoló kutya hatéves korában bucsut mon-dott a világnak. A chicagói színész-egyesület nagy temetést rendezett a művészkutyának. Selyemruhába öltöztették, aminőben táncolni szokott és koporsóba helyezték. Ötven színész és színésznő kísérte a kutyát a sírhoz. Még követ is állítottak neki ezzel a föl-írással:

Itt nyugszik

Mubbs

az egyedüli táncoló kutya Ame-rikában, amely ezeknek szerzett vig órákat. Élt hat évet.

+ **A ósók ára.** Kerek számban felbecsült az amerikai Newark bírósága egy ósokot. Heavey Teréz newarki leányzó a mult teli egyik zimankos estéjén látogatóban volt egyik barátjánél. Késő este tért haza s utközbe le kellett szállania a villanyosról, hogy egy más irányban haladó villanyosra tüljön. Várakozás közben megkérdezett egy rendőrt, hogy mikor érkezik a villanyos, amelyre ő várakozik. A rendőr azt válaszolta, hogy még jó sokáig kell vára-koznia s menjen be egy közelben levő épület előcsarnokába, ahol nincs olyan hideg. A leány ugy is tett. Nemsokára bejött az udvarias rendőr is és a leányhoz tült. Künn tult a szél, csikorgott a fagyos hó s a derék rendőr úgy gondolta, hogy nem lesz éppen rossz kissé fölmelegedni. Amint ezt így szépen kigondolta, odahajolt a leányhoz, megölelte és megcsókolta. A leány tiltakozott s azt mondta, hogy be fogja panaszolni. Csakhogy nem tette meg, sőt ellenkezőleg nemsokára levelet írt a rendőrnök, amelyben arra kéri, hogy látogassa meg. A rendőr el is látogatott hozzá többször, de egyszer csak abba maradt a látogatás. A leány erre bepörölte a rendőrt a csókoldozás miatt 800 dollár kártérítés erejéig. Az amerikai bíróság a napokban mondott ítéletet ez ügy-ben és kártérítés öimén megítélt a leánynak kerek hat centet...

+ **A párisi karperec.** Párisi hölgyek babonája értelmében tízenhárom apróságnak kell a karperecen lennie, hogy a szerencsétlenség megelőzessék, és pe-dig: egy négylevelű lóhere (szerencse), egy bogárka (büség), egy ametiszt-szivecske (színtelenség), egy kis csengetyű (az egyes esut), egy átlucskasztott sou (ön-bizalom), egy disznócska (rosszindulatú pillantás ellen), egy boróka-bogyó (egészség), egy kigyó (örökké tartó szerelem), egy régi pénz (szerencse a jáékban), egy mogyoró (hosszu élet), egy patkó (üzleti szerencse), egy kúrt elefántcsontból vagy korall-ból (minden veszély ellen), végül 13 szám. Ezek az apróságok a gondozói a hölgyeknek és pompás üz-letszerök az ékszerészeknek.

+ **Írás üvegre.** A párisi Osmos igen egyszerű eljárást közöl, amely lehetővé teszi az üvegre való írást. Már évekkal ezelőtt fölismerie Margot genfi ta-nár bizonyos főmeknek, mint a cinknek, kadmiumnak, különösen pedig a magnéziumnak és alumíniumnak azt a sajátosságát, hogy az üveget fogják és azon fénynyomásokat hagynak. A genfi fizikus már utalt arra, hogy lehetne üvegre írni, ha egy ilyen ércdarabot íróvesszőbe foglalnának. Megmagyarázhat-lan, hogy az ilyen fontos találmány még eddig csak-nem kibaszáltnal maradt, mert osupán egy alumi-niumvesszőt kell a kezünkbe fogunk és épp oly könnyen írhatunk vele az üvegre, mint írónnal a papi-

REGÉNY

Bánék, Andrásék.

Írta: Gyarmathy Zsigáné.

(7)

Aztán felnézett a tündöklő égre, hogy ro-hannak, hogy repülnek azok a fehérszárnyu fele-gek! Aztán végigdől a fiatal fű bársonyán s az eget nézve Mártához szól:

— Hova repülnénk, kiesi grófnő, ha szár-nyaira venne az a szép tollas felhő?

— En mindig csak itt röpökdnék a falunk felett, hát te, kis Kata?

— En nem. — Elhallgatott, pár perc múlva, amint Márta virágszedés közben ellebbent mel-lette, csak megragadta a ruháját, felnézett a szemébe!

— Hej, kiesi Márta, be boldogok is lehet-nék, ha egy fajtából valók lennénk, vagy mi volnánk grófok, vagy a grófék lennének parasz-tok... így még jobb lenne!...

VI.

Pár hó múlva ismét jött olyan nap, mikor Bán grófnak nagy szüksége volt, hogy snjó sebére a természetben keressen parányi enyhülést. A megtért fű haladt a maga útján s immár az az út még rosszabb irányba vezetett. Most már — más egyebek mellett — nemcsak nagyban játszott, de mikor szoritották a „becsi-leibeli“ adósság megfizetésére, váltókat hamisított az apja nevére, mert mint nevetve mondta, csak így nem esik csorba a Bán néven. Szóval, eleget tett a becsületnek... E kellomes hír vétele után az apa nem tudott gondolkodni, egészen elkábuly-lóra tült és nem bánta, vigye tova, amerre akarja. Már hoszsan vitte, egyetlenes lépésekkel ringatva kábult gazdáját az okos, gyönyörü állat; rég elhagyták a falut, az erdőt is, s magas uton

haladtak felfelé, mignem egy sűrű vadonba értek. Ez már a havas. Körös-körül óriási, sötét hegyesség, közben tornyos sziklákkal s azok közül hangos rohanással törtek alá a vizek. A ló megállott, gazdája összerezent, hát idáig jötték? Egy tisz-táson voltak, melynek fenővel borított háttéréből tornyos vadaskastély emelkedett. Egy lapos szik-láról zuhogva hullt alá a kristálytiszta havasi víz és sziklamadrében keresztülszelte a tisztást. A friss víz lehellete frissítőleg hatott az erős fenyőállattól áradozó légben, s kissé szétoszlatta a Bán kábultságát; első eszmélkedése az volt, hogy lova inni akar; leszállt, kivette lova szájából a zablót, aztán belemerült a zuhogó víz folyásába. Soká állt így, míg egyszer jött a koros erdő-mester, egy megtermett, erős férfi, kissé zord voná-sokkal, de becsületes nézzéssel. Kalapját levette, ősz fejét meghajtotta és úgy várt una parancsára; de az ur azt sem látta, hogy ott van. Az erdő-mester úgy vélte, hogy ilyen körülmények között leghelyesebb jelentést tenni erdőről, vadakról, halakról és faszállításról és elkezdte. Bán felnézett, tekintete megakadt a kis piros kastélyon s míg az öreg beszélt, mind csak azt nézte. Végre az öreg elhallgatott és ura éppen akkor elfogott egy góldolatot, pedig nem is kereste, önkéntelenül röpült be a gondolat kábult agyába, ott egy kissé vergődött, aztán elhelyezkedett.

Jó, talán ez az egyedüli mód, melylyel tanu-lásra szoritathatja és megbüntetheti azt a rossz, nagyon rossz fiut! Bánatos tekintetében erőlyos tűz csillant, így fog tenni, s mintha csak most jött volna elibe az erdőmester, úgy üdvö-zölte:

— Jó napot, Bárdos uram! Hol van? Vigye csak ezt a lovat, s ha átadta halakinek, jöjjon vissza, van valami mondanivalóm... Bárdos! Mondja csak, most is olyan kemény legény, nem változott semmiben? ... No, csak menjen, majd beszélünk erről.

Mig az erdőmester visszatért, Bán rendben volt a tervével, idejössz és innen ki nem tessz a lábát, míg el nem készül a tanulmányaid-

dal! Nem hiszek a becsületzavadnak, de bizom ebben a Bárdosban és a felügyelet alatt álló nagyszámú erdőkerülőkben. Erős, szigorú lesz a pa-rancsolat, azt nem merik megszegni; a fű meg-szegné ugyan, de nem teheti, kivált ha sikerül megkapni azt az erőlyos tanfért, aki már tette-tt le szigorlatokat ilyen reményteljes sarjakkal; az és az erdőszemélyzet majd csak megőrzi!

Az apa elhatározása után rövid idő múlva Gabi urfi már élvezhette a rengeteg balzsamos léget és úgy tett, mintha igazán élvezte is volna, mert hát a legelső dolog tétúra vezetni a szigorú tanfért. De úgy tapasztalta, hogy ez még sem fog olyan könnyen menni, mint remélte... de hát ő szesz fiu, majd csak kigondol valamit, s ettől kezdve mind ez a kérdés foglalkoztatta és sokkal jobban érdekelte minden jogi és állam-tudományánál.

Korán érkezett a havasok tele. Hosszuk, kínosak voltak a rövid napok, hát még a hosszú esték! De hiszen itt meg lehet örülni, ha mind így lesz! És talán meg is örült volna, ha nem bizik fufurganjában, hogy egyszer csak mégis ki fogja játszani őreit. Még nem tudja, miképpen, de a siker erősen keesgetteli. Óvatos kezdett lenni, mert tapasztalta, hogy a tanár erősfőji, erőlyos ember, akivel nem lehet egykönnyen el-bánni. S míg így küszködött, tervelgetett, a tél hideg fenségével borult a rengetegre, az egész táj havas fehérségben csillogott és ugyancsak csillo-gott, midőn a nap kisütött az óriás hegyek felett; ilyenkor a kis zuhatag jégge fagyott hullámaival drágakövek fényét szórta szines tül-csillámokkal és a sok fehérség egy-egy sötét folt fenyves örök-zöldjét ibolyafény zománcolta. Áki gyönyörködni tud benne, annak nagyon szép egy ilyen téli tájkép. Nem hiszem, hogy Gabi urfi nagy gyönyörét lelné az elzárt nagy szépségben.

A kis vadaskastély nagy termeiben öblös kandallókban hatalmas bükkhasbók lángolnak, a zóid posztóval bevont falakon óriás aggancsok között vadászfegyverek csillognak, s ezen fegyve-rek által elejtett vadak, madarak szebb példányai

rosra. Az üvegről sem mosással, sem dörzsöléssel le nem törölhető, tehát igen tartós és ellenáll olyan folyadékoknak is, amelyek magát az üveget is meg-támadják. A brüsszeli egyetem egyik tanára tovább kísérletezett ezzel az eljárással és kitérőnek találta, különösen, ha az üveget előbb pár cöpp kaliumzili-kétoldattal megnedvesítette.

As első villanyos mozdony. A világ első villanyos mozdonya 1870-ben, az akkori iparkiallítás-jelenet meg Berlinben. A mozdony aránylag kicsiny volt és igen keskeny vágányú vonalon járt. Az áramot egy harmadik sinen vezették. Ez a kis mozdony a kiállításban egy-két kocsió álló kis vona-tot továbbított. A kiállítás után a kis mozdonyt a lichterfeldi műhelybe raktározták, ahol husz évig volt elrejtve. Most ismét Berlinbe hozták és közszem-lére tették.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

As Országos Iparügyiület összes szakosztá-lyainak csütörtökön október hó 9-én, délután 5 óra-kor az egyesület helyiségben (VI. kerület, Új-utca 4. sz. I. emelet) egyetemes ülése lesz. Tárgya: Kelemen M. István előadása: As ipari minták oltalmáról szóló törvényjavaslatról.

A hazai ipartestületek országos központi bi-zottsága tegnap délelőtt az Országos Iparügyiület he-lyiségében ülést tartott. Thék Károly helyettes elnök elnökölte alatt. Gelléri Mór főjegyző jelenté, hogy a beérkezett indítványokat kinyomatta és azokat a kon-gresszusi meghívóval együtt a meghívottaknak meg-küldötte. Jelenti továbbá, hogy a hazai nagyobb vasúttársaságok megkeresték kedvezményes menet-jegyek engedélyezése iránt és hogy ezeket a kedvez-ményeket mind megadták. Jelentés tesz végül arról, hogy a beérkezett előadói indítványokat sokszo-rossította és azok az eddigi szokástól eltérve, már egy héttel a kongresszus hatánapja előtt min-den egyes résztvevőnek meg fogják küldeni az ösz-szes javaslatokat. Az ipartestületek országos szövetségé-nek létesítése ügyében a bizottság elhatározta, hogy az előadói javaslatot azzal a hozzáadással terjeszti el, hogy a gyűlés elvben járuljon hozzá a szövetsé-ges létesítéséhez és küldjön ki bizottságot az alapszabályok kidolgozására. Elhatározta a bizottság, hogy a kongresszusról a főjegyző szerkesztésével naplót ad ki. Ezután a bizottság a kongresszus ja-vaslatba hozandó tisztikarának kijelölése iránt intéz-kedett. Elhatározta végül a bizottság, hogy az ipar-tesztületi szövetség létesítése után is tart háromven-kettő országos kongresszust. Előző összejövetelére buzdítja a központi bizottság tagjait és kéri őket, hogy támogassák az elnökséget munkájában. Ezzel az ülés végét ért.

A Duna-Gőzhajózási-Társaság közli, hogy az alacsony vízálás miatt az árufelvételeit Peseben és

Wildungsmauer állomásokra mindkét irányban további intézkedésig beszünteti.

Vasutak bevétele. Az Osztrák-Magyar Államvasu-társaság bevétele 5,812,350 korona, (+ 160,071 ko-rona). Helyreigazítási többlet májusról 4593 korona. A Déli vasut bevétele 9,722,338 korona (+ 181,709 korona). Helyreigazítási többlet májusról 304,173 korona.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Spitzer Albert gabonaügynök fizetésképtelenségét jelentett. Kötelezettségei a giroforgalomban csak néhány ezer koronát tesznek ki. A passzivái azonban kétszáz ezer koronára rugnak. Apró tételekkel sokan vannak ér-dekelve Spitzer bukásában. A passzivája azért nem nagyobb, mert már régóta tudták a börzén, hogy pénzvararban van.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budape-sten 37,60 korona pénzben, 38.- korona áruban. Vágóvölgyi állomásokon 35,60 korona pénzben 36.- korona áruban. Kassa-oderbergi állomásokon 34,50 korona pénzben, 35.- korona áruban. Bécsben az irányzat lanyha. A kontingentál készüru 23.- ko-rona pénzben, 23,40 korona áruban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 4234 darab juh, — kecske. Jegyzett árak: E'sördendi ürü 42 f-tól 48.— f-ig, kivételesen 49.— f. — kg-ként, (vagy 36.— k-tól 44.— k-ig páronként), középminősé-gű ürü 38.— f-tól 41 f-ig, kivételesen — f. — kg-ként, vagy 27.— k-tól 32.— k-ig páronként, kosokért — f-tól — f-ig, kivételesen — f-tól — f-ig, vagy — k-tól — k-ig, középminőségű gyapjas — f-tól — f-ig, kivételesen — f. — kg-ként, vagy — k-tól — k-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillérig, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillérig, páronként 21.— — 24.— korona, szebriai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, anya-juhokért 34—42 fil. kgkint (22.— 25 k-ig páronként), kislejtezett juhokért — fillér kgkint (14.— — 21.— korona páronként) kecskék — korona páronként. Elsördendi ürüke az irányzat élénk volt s az árak 1 fillérről kilogrammonként emelkedtek.

Sertéskonsumvásár. (A székeslővárosi sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) Október 6-án. Főhajtás: Zsírserítés, úgy mint Öreg I. rendű 350 kilo-grammon felül — darab, II. rendű 280—350 kilo-grammig — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogrammig — darab, könnyű 220 kilo-grammig — darab, süldő — darab, malac — kilo-grammig — darab. Összesen — darab. Husstetés — darab. Felhajtás összege 851 darab. Előző napi ma-radvány 219 darab, összesen 110 darab. Eladott 588 darab. Maradvány 232 darab. A vásár irányzata élénk. — Következő árak jegyzetettek: Zsírserítés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül 120.— fillérig, II. rendű 280—350 kilogrammig 84—89 fillérig, kanló — fillérig, silány 76.— fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 98—102 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 90—100 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 80—92 fillérig, süldő — fillérig

az étkeket nem igen érintette — már mint a közös étkezéseknél — mert íj neki nagyon, egyre sajtóbban az édesapja elhidegülése, hát melyik fiatalember nem botlik? De azért nem tesznek így mással.

— Botlása válogatja — felelte minden meg-meghatottság nélkül dr. Sós, aztán úgy nézett a szemébe, hogy Gabi nem tartotta célszerűnek elemeni a botlásokat, e helyett reményeket akart kelteni, az is enyhíthetné a szigort; aztán a termézetkedvelő ember szereti, ha vele lelkesülnek, ennek okán itt a fenséges természet lágy ólén meggyógyulva testi és lelki betegségből majd meglátja az édesapja, milyen ember lesz belőle...

Ez sem tette meg a kívánt hatást. Kénytelen volt a legnehezebbhez fordulni, tanulni kez-dett; fővágja a tudás, ezenkívül már nem is ér-dekelti egyéb, legfeljebb még a vadászat. Mily jó az édesapja, hogy ezt nem tiltotta el. Így aztán a kiszabott órákban vadászhatott a mellé rendelt erdőszemélyzet kíséretében, az erdőmester által kiszabott helyeken.

Jól ki van eszelve a dolog! — gondolta Gabi, ezek a gazemberek még eddig nagyon áll-ják a parancsolatot. Ugy hát én valóságos rab vagyok!

De néha a börtönből is meg lehet szökni... és ő nem is akarna megszökni. Csak éppen ki-szökni néha. Ha legalább pénze, vagy egy nyer-geslova volna, ez nagyon könnyitene és elősegítené a tervét; de nincs egy krajcárja sem, pedig az erdőőrök bármily derek férfiak is, azért néha talán megveszethetnék? Vajjon nem lehetne-e a jövőből előlegezni nekik? Hiszen azt csak tudják, hogy néhány év múlva minden az övé lesz itt... A parasztember nagy súlyt fektet az írásra... hát vajjon nem tudna 6 olyan írást is írni, mi nem a váltó hátán ékeskedik? Miért ne ígérhetne oda egy-egy darab erdőt? Hiszen jut is, marad is! S tudvalegleg a fa nagyon becses portéka minden parasztnak — hát még az oláhnak! (Folytatása következik.)

malac — fillérig. Husstetés: Nehéz 300 kilo-grammon felül — fillérig, könnyű 140—300 ki-logrammig — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogrammig — fillérig, Árak minden le-vonás nélkül kilogrammonként október 6.

Bécsi vágómarhavásár. Október 6. (Saját tu-dósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásár-csarnokban ma megtartott vágómarhavásár felhajtá-tott: 4745 darab magyar fajtájú, 303 darab galiciai fajtájú, 15 darab bukovinai fajtájú, 800 darab német fajtájú, összesen tehát 6883 darab szarvasmarha.

Jegyzések: 100 kilogrammonként 60 sulyban, magyar hi-zökör I. minőségű 75—80 fillér, ki-vételesen — fillér, II. minőségű 66—74 fillér, III. minőségű 55—66 fillér, galiciai hi-zökör I. mi-nőségű 70—76 fillér, kivételesen — fillér, II. minősé-gű — fillér, III. minőségű 64—69 fillér; német hi-zökör I. minőségű 82—88 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 74—81 fillér, III. minőségű 67—73 fillér. Legelő ökrök — fillér, levagott ökrök — fillér. Bika és tehén 100 kilogrammonként — ko-rona. Kivételesen — korona, 100 kilónként, bivaly — korona, a fogyasztási adóval együtt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, október 6.

Szilárd irányzat, jó kínálat és élénk vételkedv mellett 60,000 métermázsa buza került forgalomba 5—7 1/2 fillérrel magasabb árakon.

Közben szilárd irányzat mellett 10 fillérrel emel-kedek az árak.

Zabban szilárd volt az irányzat. Tengeri emelkedő.

Eladott: Búza. Ziszavidéki: 1000 mm. 82 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 82 1/2 k. 7 K. 80 f., 800 mm. 82 k. 7 K. 85 f., 600 mm. 82 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 55 f. sárga, 100 mm. 81 k. 7 K. 70 f., 1000 mm. 81 k. 7 K. 65 f., 600 mm. 81 k. 7 K. 60 f., 600 mm. 81 k. 7 K. 67 1/2 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 70 f., 1000 mm. 81 k. 7 K. 67 1/2 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 60 f., 450 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 80 1/2 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 80 1/2 k. 7 K. 10 f. felső, 200 mm. 80 1/2 k. 7 K. 50 f., 1200 mm. 80 1/2 k. 7 K. 55 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 52 1/2 f., 125 mm. 80 1/2 k. 7 K. 52 1/2 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 45 f. sárga, 600 mm. 80 k. 7 K. 50 f., 180 mm. 80 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 35 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 80 1/2 k. 7 K. 40 f., 150 mm. 81 k. 7 K. 40 f. sárga keverékes, 900 mm. 79 1/2 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 79 1/2 k. 7 K. 40 f., 150 mm. 79 1/2 k. 7 K. 61 1/2 f. felső, 600 mm. 79 1/2 k. 7 K. 35 f. felső, 200 mm. 79 1/2 k. 7 K. 40 f. sárga, 100 mm. 79 k. 7 K. 35 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 25 f. kevert, 200 mm. 78 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 35 f., 200 mm. 78 k. 6 K. 90 f. üszkök. Mezőhegyesi: 3500 mm. 79 1/2 k. 7 K. 75 f. Makói: 4000 mm. 80 k. 7 K. 55 f., novemberi szállítás.

Fehérmegyei: 1500 mm. 80 k. 7 K. 57 1/2 f., 1300 mm. 78 1/2 k. 7 K. 85 f., 1500 mm. 78 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 05 f.

Festmegyei: 100 mm. 80 1/2 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 25 f. sárga, 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f. sárga, 100 mm. 78 1/2 k. 6 K. 75 f. üszkök.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 25 f. sárga.

Berettyó-Ujfalui: 1000 mm. 80 k. 7 K. 50 f. Bánási: 400 mm. 79 k. 6 K. 50 f. kevert.

Bajai: 1500 mm. 76 k. 7 K. 10 f. Mindszenti: 6000 mm. 81 k. 7 K. 65 f. Pádai: 450 mm. 79 1/2 k. 7 K. 50 f.

Béga-Szentgyörgyi: 3000 mm. 79 k. 7 K. 42 1/2 f. Duna-Bácskai: 3800 mm. 77 k. 7 K. 23 1/2 f.

Mind három hónapra. Rozs: 100 mm. 6 K. 50 f. három hónapra, 100 mm. 6 K. 25 f., 200 mm. 6 K. 20 f., 100 mm. 6 K. 25 f., 200 mm. 5 K. 21 1/2 f., 200 mm. 6 K. 20 f. 300 mm. 6 K. 20 f., 100 mm. 6 K. 15 fillér.

Zab: 100 mm. 5 K. 95 f., 100 mm. 5 K. 90 f., 150 mm. 5 K. 80 f., 430 mm. 5 K. 75 f., 300 mm. 5 K. 65 f.

Tengeri: 100 mm. 5 K. 92 1/2 f., 100 mm. 5 K. 92 1/2 f.

Készpénzfeladás mellett.

A készüru hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for location (Búza, Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bánási, Bácskai) and weight (Kilós, K.-től, K.-ig, Kilós, K.-től, K.-ig) with corresponding prices.

Table with columns: Egyéb gabonanevek, Kilos, and prices. Lists various types of grain and their market prices.

A határidőszület folyamán a következő kőtsékek kőrtétek:

Table listing market prices for various goods like wheat (Októberi buza), corn (Aprilisi buza), and other commodities.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table showing official closing prices for goods like wheat and corn.

Délután fél 5 órákor zárult:

Table showing market prices for goods like wheat and corn after the 5 PM closing.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde amerikai jelentésekre és belpolitikai kedvezőtlen hírekre lanya volt és a forgalomba került értékek 3-6 koronáig estek.

Valuta és ércváltó változatlan.

Előzősde. Osztrák hitelrészvény 685.75-686.75. Magyar hitelrészvény 720.-721.25.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Aranyjárdék 120.-120.50 százalék.

A 4 óra zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 681.50. Magyar hitelrészvény 718.50.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar ... korona, vörös aprósemü ... korona, vörös erdélyi ... korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzősden kedveződen volt az irányzat. A déli tőzsdén javulás állott be.

Bécs, október 6. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 120.-, Tiszai és szegedi kölcson sorsjegye 161.-.

Bécs, október 6. (Osztrák értékek zárlata.) 4% os papírjárdék 100.70, 4% os osztr. aranyjárdék 120.50.

Bécs, október 6. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 6. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde irányzata eleinte nem volt egységes.

Berlin, október 6. (Zárlat.) 4% os papírjárdék ... 4% os osztrák aranyjárdék 102.90.

Páris, október 6. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút ... 4% os osztrák aranyjárdék 102.-.

Frankfurt, október 6. (Zárlat.) 4% os papírjárdék 101.17, 4% os osztrák aranyjárdék 102.90.

Hamburg, október 6. (Zárlat.) 4% os ezüstjárdék 100.85, 1800. sorsjegy ... Déli vasút 20.40.

Frankfurt, október 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arfolyamok januára.

Budapest-kőbányai jelentéskereskedelmi csarnokok sertése.

Október 6. A sertésüzlet irányzata: szállár. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar eis őrendűi űreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli súlyban).

Sertésüzlet szám 1902. okt. 4. napján volt készlet 47.903 darab. 1902. okt. 5. napján elszállított 900 darab.

ber 24.) Tekla ap. - Zsidó: Tischeri 6. - Nap két: 5 óra 52 percek.

A földmiveltésügyi miniszter fogad délután 5 órákor. Az osztálysorszájk lúdsza délelőtt 9 órákor.

A Városi szobor tervezek kiállítás a városigeti Iparcsarnokban rugel 9-10 délután 5 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakfőnyrtér és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, október 6.

A délnyugati depresszió észak felé nyomulva Nyugat-és Közép-Európát borítja, a magas nyomás pedig délnyugati Oroszországon van.

Vizállás.

Table with columns: Okt. Okt., méter, and various locations like Inn, Daná, Eöcs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orrova, Magyarfalva, Zsolna, Trencsény, Sárosd, Szabolcs, Győr, Fót, Békés, M. Sándor, Székely, Sárosd, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung.

Advertisement for Zola Emil's 'NÉGY ÉVANGELIUM' (Four Gospels) featuring 'TERMÉKENYSÉG' (Fertility) and 'MUNKA (Travail)' (Work). Includes details about the book's content and availability.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 7-én.

Tannhäuser

és a warburgi dalnokverseny.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard. Fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:

Hermann	Ney D.	Biterolf	Várady
Erzsébet	Vasquezón	Heinrich	Kiss B.
Tannhäuser	Broulik	Reimar	Kornai
Wolfram	Takács	Vénus	Ney H.
Walter	Kertész	Pásztorfu	Payer

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 7-én.

Fedora.

Dráma 4 felvonásban. Irtá Victorien Sardou. Fordította Paulay Ede.

Személyek:

Ipanof Lórisz	Mihályi	Tsilef	Latabár
De Siriox	Horváth	Dr. Lorek	Mészáros
Grets	Egrossy	Fedora	Hegyesi
Rouvel	Dezso	Olga	Nagy I.

Kedzete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 7-én.

A három grácia.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Héros és Milou. Fordította Rajna Ferenc.

Személyek:

Grandbois	Balassa	Papaoucen	Vendrei
Clotilde	Gazsi M.	Eugène	Tapolezai
Plantin	Góth	Faturot	Szerémy
Générifve	Pécsi	Orignette	Hegedüsné
Sam Davids	Hegedüs	Hypolyto	Tanay
Helena	Harszthy	Cabassou	Gyöző

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 7-én.

Nebántsvirág.

Énekes szimfónia 4 felvonásban. Irták Meilhac és A. Millaud. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor.

Zenétje szerzője Hervé.

Személyek:

Flavigny	Küry	Színigazgató	Ujvári
Chateau	Németh	Rendező	Nagy
Champlatreux	Szirmai	Gusztáv	Delli
Celestin	Tohagi	Róbert	Kaloesai
Corinna	Vidorné	Loriot	Solymsai
Apácafejed.	Siposné	Lydia	Harmath

Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 7-én.

A sötét kamra.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Magyar szimfónia alkalmazta Heltai Jenő.

Személyek:

Adolph	Boross	Mangetonné	Szklainé
Simons	Szeleatoy	Celoste	Béres M.
Tomny	Ráthonyi	Maud	Kornai
Manuela	Sziklai Sz.	Lona	Nellie Perry
Consuelo	Mátrai	A völégény	Iványi
Brideau	Giréth	Menyasszony	Hidvéginé

Kedzete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. október hó 7-én.

Angol élet.

Irtá Ráth István.

Kedzete 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Paul Martinetti

plasztikus komikus némajátékával:
Egy nyuszifalat éjféli
(A terrible Night).

Londonban 1900-nél többször adták.

Egger-Rieser

titriol együttes

Fukushimas

japán akrobáták.

As előadás 6 óraker kezdődik.

A téliherben reggel 5 óráig Vörös Elok előnyezése hangversenyez.

Felhívás!

Mielőtt a földirtokos birtokaira törléses kölcsönt felvezet vagy régi kölcsönt konvertál, vagy a jutányos kamat, gyors és szakavatott helyonyolítás, valamint a lehető legmagasabb kölcsönösség elérése tekintetében érdeke, hogy alant bankcéget, ajánlatlathoz szövegezzel fel. Cim: Frankl Adolf banküzlete Budapest, VI., Eötvös-utca 19. (Eötvösudvar) saját ház. Interurban-telefon szám 25-40.

Mielőtt

férfit, nő- vagy gyermekruhát rendel vagy vesz, szíveskedjék saját öltözködés Köch testvérek Budapest, Károly-kört 28. legmagasabb árúházaiból az újonnan megjelent nagy képes árjegyzéket kőrní, melyet rögtön bérmentve küldünk.

FOGAK,

egyesek, valamint teljes fogsorok szápadiás nélkül is rágásra alkalmasak, jól állás mellett.

Fog- és gyökérhuzás fájdalom nélkül

KOOS M. cs. és kir. szab. fogműterem

Budapest, VII., Kerepesi-út 34. (a Rökus-körházzal szemben.)

Legszébb Legjobb Legelőcsőbb PAP PAP PAP

1 összehajtható vasgőz 8 db kivétel mátracsal -	10.-	1 aóli sodrony ágybetét -	4.-
1 roubré paplan -	1.80	1 tengerről mátrac -	4.50
1 csomós paplan -	2.80	1 kőszár -	5.-
1 szőnyeg paplan -	3.40	1 ablak köper függöny -	3.-
1 szőnyeg -	3.80	1 " tunis -	1.50
1 szőnyeg -	4.80	1 " gyapjús -	4.50
1 selyem átlasz paplan -	8.50	2 ágyl. 1 szőnyegbetét borsóit -	3.00
1 fodros selyem átl. papl. -	12.50	3 " " gyapjús -	12.-
1 jó vászon paplan lepedő -	1.20	1 nagy szőnyeg -	2.50
1 ágyl. -	1.20	1 " " -	2.50
1 fűzől ágylakáró pokróc -	2.50	1 ágylakó L -	0.85
1 ágyl. -	2.50	1 tapasztr ágylakó -	1.50
1 jó lőpótrós -	1.50	1 matr. jó fűzőnyeg -	40.-
1 ágyl. pokróc -	1.80	1 " " -	40.-
1 szőnyeg -	7.50	1 " " -	40.-

GICHNER JANOS

paplan, mátrac és kárpitonrua gyáros, szőnyeg, függöny, vambutor stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-kört 20.
Árjegyzéket kiváratva ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések postaköltséggel, nem tartozó árak átcsöréltetők, vagy a post. visszatérít.

Az arc szépségeit

legbiztosabban elérheti és ápolhatja a

Leichner-féle zsirpuderrel.

Leichner-féle Hermelin-puder és Aspasia-puder

Ezen híres arcpudereket kiváló előzeretettel használják a legelőkelőbb hölgyek és elsőrangú művésznők, a bőmek rózás, ifjú szépséget, virágzó színt adnak és nem lehet meglátni, hogy pudert használtak. Csak zárt dobozokban kapható a gyárból Berlin, Schützenstrasse 31. és minden Hiltzertárban.

L. Leichner Berlin, a kir. színházak száll.

Az 1900. párisi kiállításon a jury alelnöke.

BUTOR

nagy választékban részletre és készpénzért a legelőcsőbb gyári árakon

GONDA S.

egyedüli raktár

István-tér 7. sz.

Árjegyzék 50 fill. hólyg be-
küldés ellenében bérmentve

Zálog házbán

levő arany és ezüstneme-
ket, a ki azokat ki nem akarja
váltani, kiváltjuk és a legma-
gasabb ártólletet kifizetjük.

Alkalmi ajándékkul eladunk
13 intos ezüsti évszámot-
tet 12 személyre 140 frt, 6 sze-
mélyre 65 frtől kezdve és fel-
jebb. Mindeneműl énum ezüst
tárgyak barokk és francia
stílusban. Nagy raktár arany
földi táncokból, masszív arany-
gyűrűk 6 forint 40 kr. arany
földi-órák 12 frt, arany női órák
12 frtől kezdve 12 darab masszív
évszámok 6 frt 50 kr.

Képes árjegyzéket bér-
mentve és ingyen.

Grünberger A. Béla

örökösöl

Budapest-n, Harisbazar.

Városház-tér 9., I. em. 23.

uj szám Váci-utca 30.

TÓTH KÁLMÁN

** ÖSSZES **

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő díszes uj
kiadása. Életrajzi bevezet-
zéssel ellátta:

ENDRÖDI SÁNDOR.

Két remek diszkötésű kö-
tet, nagy 8° alak, a költő
dombornyomású arczkő-
pével.

*** Rendkívül ***

alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.

Megrendelhető

Sampel Róbert-féle

(Wodianer F. és Fiai)

Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI., Andrássy-út 21

Fiu-Ulster K. 18. iskolaöltöny K. 10.
gyu-havelock K. 10 (mind tisztá
fiapju) Rothberger Jakab cs. és
kir. udvari szállítónál Budapest,
Váci-utca 6. szám.

Használjon

Kerpel-féle kézfőnömítő folyadékot,
a kezét 3 nap alatt bársóny simára
és hóhéhré teszi. Egy üveg 70 fill.
Postai számlák: Kerpel gyűg-
tár Budapest, Lipót-kört 28. Nagy
üveg rendelésnél bérmentve.

E héten

Zibella 120 cm. széles egy-
szürű fényes és polyes minőség
méterje 1.25 frt
Zibellin 120 cm. széles skót
nagy kockás és csíkos méterje
..... 1.25 frttől 1.75 frtüg
Francia posztó 120 cm. széles
minden paszlet 2 méter, kosztü-
mekre alkalmas, méterje 1.15 frt

Ezen eltekre néve, melyeknek az idej divatban
foszerepo jut, a cég a kizárólagos eladási jogot
magának tartotta fenn, úgy hogy minden verseny-
ár és minőség tekintetében ki van zárva.

WEINER MÁTYÁS

női divat-áruháza
Budapest, VI., Andrássy-út 3.

A összes fasz és fél szövet-ujdonságok mintáit és
nagy mosókölme mintakönyvet ingyen és bér-
mentve küldök.

A 13058. sz. „Eljárás és gép pamutnak, gyap-
júnak, szőröknek és egyéb rostos any-
agoknak préselésére” című 1898. július 19-ről
kelt magy. szabalomra és a 16938. számú „Gép
rostos anyagok sajtolására” című 1899. aug.
9-ről kelt magy. szabadalomra

vevők vagy engedmenyesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. B. 6295” alatt további
tás végött Mosse Rudolfhoz Bécs I., Seilerstätte
2. intézendők.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Világsház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nincs előadás	A föld	A három grácia	Ádám és Eva	A sötét kamra
Csütörtök	Rigoletto Rococo	Otthon	A három grácia	A gyimesi vad- virág	A sötét kamra
Péntek	Zárva	A zalamei bíró	A három grácia	A tolonc	Sötét kamra
Szombat	Figaro lako- dalma	Fölt, a mely tisztít	A három grácia	Casanova	Sötét kamra
d. n. Vasárnap este		Mátyás diák	A polgármester ur	Náni	A sötét kamra
		Mátyás király lesz	A három grácia	Casanova	Sötét kamra
	Hunyady László				

The Nectar of Jamaica!

1/1 és 1/2 eredeti üvegekben.

BATTLE-AXE
JAMAICA RUM.

Eredeti töltése a
A. A. Baker & Co., London E. C.
cégnek
CSAK elsőrendű cégeknek kapható.

„LE DÉLICE“

A szivarka egyszer meggyújtva mindvégig ég.

Legjobb Vergé **szivarkapapír.**
Legkedveltebb Vergé **szivarkahüvely.**
Minden dohánytösdében kapható.

Minden azo egyszeri beiktatasa nonpareille betukbol 4 fill. Vastagabb betukbol 8 filler.

HIRDETÉSEK

A hirdetesekre díjmentesen az folvilagositasi a kiadohivatal: Jozsef-kortar 18. szam.

Levélbeli tudakozásaira ingyen adunk felelválaszt, csak a válasza szükséges bizonygot keil mellőkelni. Tudakozásoknál a kiadohivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... Minden hirdetésnek... apró hirdetésnek...

Bronner nővérek... Terék-kört 64. szam alatt.

Deutch Miksaó... Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát... hirdetés iroda.

Engelmann Mór... gróf Czaky-féle palota.

Franko Pál... könyvkereskedés.

Fischer J. D... hirdetés iroda.

Goldberger A. V... hirdetés iroda.

Goldgruber Mór... könyvkereskedés.

Kernbach Rozália... hirdetés iroda.

Leopold Gyula... hirdetés iroda.

Messe Rudolf... hirdetés iroda.

Mészáros Antal... hirdetés iroda.

Nemetsek A. J... hirdetés iroda.

Rohonczy Ilona... hirdetés iroda.

Sikráy Samu... hirdetés iroda.

Sopronyi V... hirdetés iroda.

Szántó Mór... hirdetés iroda.

Schwarz József... hirdetés iroda.

Schönwald Ferencó... hirdetés iroda.

Temeszer Gyula... hirdetés iroda.

Toldi Lajos... hirdetés iroda.

Weitzenfeld Jakab... hirdetés iroda.

Zilpser és Könyv... hirdetés iroda.

Hírdetés... minden hirdetésnek...

Hírdetés... minden hirdetésnek...

Hírdetés... minden hirdetésnek...

Hírdetés... minden hirdetésnek...

Apuska... Hogy vagy? Nemmi életjelenet...

New-York... Kérem bocsánatot, hogy kissé...

Házasságok... 4-5 igen jó parhizt találtam...

Raktárnoki... felgyűrt, vagy ehhez hasonló...

Vételek keresek... egy az 3/4 méter, anyma...

Csemegészlőt... megvételre keresek, csak...

Angol, francia... tapasztalt nyelvtanár, ki tanulm...

Fodrászok... rendkívül szép, lamore...

Szabóné... ügyes, a legkomplikáltabb...

Intelligens... gyermekeket csak a ki...

Privát kutató... (Elszemre megjelölés: disz...

Bécsi szabóné... először szalon volt műve...

Mindenféle... azastalomból kiválaszt, egy...

Szabóné... kitűnő gyakorlati, szinte m...

Okmányszersz... ekeket ügyvezető jogtaná...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Singer varrógépek... mely karban, 7 október, igen ol...

Jó szabóné... szabni és varni talis olcsó ár...

Masseur... és hidrogénvizsgyűzővel, orvosi...

Boroshordók... használtak elindítani, ugyanott...

Csinosnaburozót... utasozna, a Népszínház közle...

Csemegészlőt... 5 kgr-nos postaköszömbő 2 ko...

Mesés olcsóság... Női ruhafüvetek 18 Król, 60...

Igen ügyes... felhívárándó, ki szakmájában...

Különbözőjartu... burtozót utca szoba 2 urnak...

Oklevéles zongora... magyar, német, francia és angol...

Pénzkölcsön... kapható rövid keresztúron jó...

15 korona... vásárlással minden vételmét...

Fodrászok... rendkívül szép, lamore...

Szabóné... ügyes, a legkomplikáltabb...

Intelligens... gyermekeket csak a ki...

Privát kutató... (Elszemre megjelölés: disz...

Bécsi szabóné... először szalon volt műve...

Mindenféle... azastalomból kiválaszt, egy...

Szabóné... kitűnő gyakorlati, szinte m...

Okmányszersz... ekeket ügyvezető jogtaná...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Eladási hirdok... A főváros közleiben 1600, 100...

Rövid zongora... jó karban, 7 október, igen ol...

Csinos utcai... szoba különbejártalú fűrdő...

Hasmenést... gyermekeknek és felnőtteknek...

Szivalkahely... valódi egyptomi, 1000 darab...

Cimbalmozni... talis kottából kinttal tanítóné...

Betöltendő állások... minden szakmából teljes címmel...

Ház üzlettel... Felsőmagyarország egyik szab...

Magy. kir. államvasutak... Üzlet. Szeged. Kötér. 20.

Pályázati hirdetmény... A m. kir. államvasutak szegedi...

Egyekben a m. kir. államvasutaknál...

Építési munkák... Rostálattal banya vagy folyam...

Darabolt kavics... Terméskő (nagyobb darabokban).

Ötletlen fali mész... Töglaneműk.

Fagyv. Szerszámnyelések... Veteményezési anyagok.

Az ineknti egy koronás okmánybéllyel...

Eladók urilak... árnya, a fővárosi 16 pernyi...

Faltal... képződésnév elvállalja ellátást...

Első-Erdélyi... gőrszék. Weinriedl Frigyes...

Butorok... rendkívül alkalmi vételekből...

Tanárjelölt... r. kati. nyelven, a magyar nyelv...

Kerekpár... egészen új, a gyárosztól 3...

Képzőmunkészlót... katonatisztok, hivatalnokok...

Használaton... Kerpel-féle kétféle műanyag...

Magy. kir. államvasutak... Üzlet. Szeged. Kötér. 20.

Pályázati hirdetmény... A m. kir. államvasutak szegedi...

Egyekben a m. kir. államvasutaknál...

Építési munkák... Rostálattal banya vagy folyam...

Darabolt kavics... Terméskő (nagyobb darabokban).

Csemege... és fűszerkereskedés, a főváros...

Magy. kir. államvasutak... 9104/902.

Pályázati hirdetmény... A magy. kir. államvasutak...

Hajfonatokat... a legjobb minőségben előállítva...

Ostorszijákat... a legjobb minőségben előállítva...

J. CIRILL BILEK... ostorszijákesztő.

Metilowitz... Miskolc mellett Morvaország.

Wiener A. utodánál... Budapest, IX., Üllői-út 123.

ajtók és ablakok... Közökvánatra!

Waltzner... Budapest, fonykőpészati műintézet...

Minden hölgy... nélem mellőkövetésűkkel...

Veszek... zálogházai edényait régi arany...

FRIED A. óras és ékszerész.

Nevelőnőket... német, francia, angol nemzetiségű...

Szegheőné S. Lujza... Budapest, VI. Dossóvfy-út 22. sz.

Leqújabb levelező... Leqújabb levelező, sügyevő...

Molière... Dandis György. Hovost Sándor.

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Mielőtt... férf. fit. vagy gyermekruhát...

Cseléd... elhelyezni iródtalamban...

Hajfonatokat... a legjobb minőségben előállítva...

Ostorszijákat... a legjobb minőségben előállítva...

J. CIRILL BILEK... ostorszijákesztő.

Metilowitz... Miskolc mellett Morvaország.

Wiener A. utodánál... Budapest, IX., Üllői-út 123.

ajtók és ablakok... Közökvánatra!

Waltzner... Budapest, fonykőpészati műintézet...

Minden hölgy... nélem mellőkövetésűkkel...

Veszek... zálogházai edényait régi arany...

FRIED A. óras és ékszerész.

Nevelőnőket... német, francia, angol nemzetiségű...

Szegheőné S. Lujza... Budapest, VI. Dossóvfy-út 22. sz.

Leqújabb levelező... Leqújabb levelező, sügyevő...

Molière... Dandis György. Hovost Sándor.

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Minden hirdetésnek... Minden hirdetésnek...

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.

Magyar Könyvtár... Szerekszt: Radó Antal.